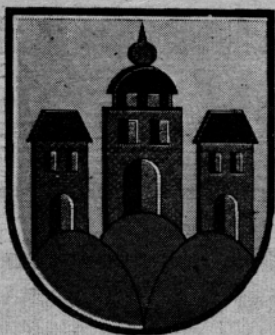




REČICA OB SAVINJI



MOZIRJE

Savinjske

Leto XVI
Številka 8
Avgust 1986

NOVICE

Glasilo socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

LJUBNO



GORNJI GRAD

Ob prazniku občine
Mozirje

Občani Zgornje Savinjske doline slavimo svoj praznik kot spomin na 12. september 1944, ko je z uničenjem zadnje fašistične postojanke v Mozirju bila osvobodjena celotna dolina in je s tem nastalo veliko osvobodjeno ozemlje v srcu okupirane Evrope. Dober mesec pred padcem Mozirja so borci Slandrove, Zidanškove brigade ob pomoči bataljona VDV ter pod zaščito enot štirinajste divizije, Kamniško-zasavskega odreda ter Koroške grupe odredov uničili okupatorjeve postojanke na Ljubnem, v Lučah in v Gornjem gradu. Iz Rečice in Nazarja pa se je okupator v strahu pred partizanskimi enotami umaknil v utrjeno Mozirje, kjer se je obdržal le dober mesec.

Izmučena dolina je štiri mesece do decembra sovražne ofenzive svobodno zadihala kot partizanska republika. Na njenem ozemlju so nastajali organi ljudske oblasti, vršila so se množična zborovanja, volitve v krajevne narodno-osvobodilne odbore in v okrajno skupščino. Tu so delovali oblastni organi KPS in Pokrajinski odbor OF za Štajersko. Ustanovljene so bile številne partizanske delavnice, tiskarne, po obrobni hribih partizanske bolnišnice, zgrajeno je bilo celo partizansko letališče. Žaživele so partizanske šole, v katerih je spet odmeval materin jezik. Demokratične izkušnje delovanja ljudske oblasti v osvobodjeni Zgornji Savinjski dolini so se kasneje vgradile v širši sistem ljudske oblasti. Bila je to krona prizadevanj, da je po več kot treh letih dolina spet začasno svobodno zadihala. Ob tem se s hvaležnostjo spomimo številnih borcev partizanskih enot, ki so krvaveli za osvoboditev naše doline od borcev Savinjske čete, Prvega Štajerskega bataljona, Savinjskega bataljona, Druge grupe odredov, Slandrove, Zidanškove, VDV brigade, Koroškega odreda, brigad XIV. divizije, Tomšičeve, Šerčerjeve in Bračičeve, ki so prav ob prihodu v našo dolino doživljale najtežjo kalvarijo, saj je kri teh borcev pojila zemljo naše doline in njenih obrobni hribov. Pozabiti ne smemo številnih aktivistov OF v dolini, ki so že leta 1941 netili odpor, velik delež našega narodnozavednega savinjskega dvorja, žagarja, splavarja, dninarja, posebno pa še številnih kmečkih domačij, ki so delile zadnji kosček kruha z borci, jim nudile varno in toplo zavetje, mnogokrat občutile maščevanje okupatorja, ko so partizani odšli, ti pa so ostali prepuščeni na milost in nemilost okupatorju, saj so mnogi svoj prispevek k svobodi plačali z nečloveškim trpljenjem po zaporih, koncentracijskih taboriščih, največkrat pa z življenjem.

Prav je, da smo za praznovanje letošnjega občinskega praznika izbrali Bočno — narodno zavedno vasico, ki je že kmalu po vdoru okupatorja spoznala, kje ji je mesto v odporu proti zavojevalcu, ki je našemu ljudstvu zasenčil svobodo.

Med prvimi je bil tu ustanovljen najmočnejši odbor OF v dolini za Bočno in sosednjo Kropo, vaška zaščita pe je bila edina, ki je že spomladi 1942 delovala na ozemlju Zgornje Savinjske doline. Žal je bilo to kratko obdobje revolucionarnega zagona Bočanov, saj je okupator že poleti 1942 razkril mrežo OF v dolini. Sledila so množična streljanja aktivistov OF ter izgon svojcev v koncentracijska taborišča. Trpeča Bočna je še enkrat občutila vso švabsko kulturo, ko so Nemci prebili partizansko obrambo na Dobrovljah in Černivcu, vdrli v Zadrebško dolino in 24. oktobra 1944 poleg drugih vasi požgali tudi Bočno, ki je tako temeljito izmučena dočakala svobodo.

V letu dni po praznovanju občinskega praznika v Šmartnem ob Dreti je prav, da tako kot običajno ocenimo vsakoletno dosežke, uspehe in tudi slabosti na vseh področjih družbene

ga življenja. Priznati pa moramo, da zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja in težav, v katerih se je znašla naša družba ob vključevanju v mednarodno delitev dela, odplačevanju mednarodnih kreditov, visoke obrestne mere ter naraščajoči inflaciji te posledice krepko občutimo vsi. Sprijazniti se bomo morali z dejstvom, da bo to težavna pot, pot kratkih korakov napredka, ko se bo potrebno tudi marsičemu odpovedati. Kljub težavam, ki nas na vseh področjih spremljajo, nam ni treba zardovati ob oceni dela v preteklem enoletnem obdobju, saj smo s skupnimi napori uresničili precej načrtov, ki so bili postavljeni v prejšnjem srednjeročnem obdobju. Z optimizmom nas navdajajo polletni rezultati gospodarjenja v občini, ki so se po izredno slabem, da ne rečemo že kar kritičnem stanju v prvih mesecih tega leta vidno izboljšali. Dosegli smo polno zaposlenost, nekatere premike pri vključevanju v mednarodno menjavo, pri načrtovanju širjenja industrije smo težili za tem, da naše lepe doline nismo preveč onesnažili, saj smo povečali skrb za smotrnejšo izrabo prostora in varstva okolja. Nenehna skrb, ki naj bo tudi v bodoče mnogo bolj prisotna, pa je zmanjšanje razlik v razvitosti posameznih krajevnih skupnosti in čim močnejše prizadevanje za enakomernejši razvoj vseh. Spremljajo pa nas nekatere slabosti, kar pa ne bo mogoče čez noč odpraviti. Tu je prisotna premajhna skrb za razvoj kadrov, premajhna učinkovitost proizvodnih investicij, prepočasen razvoj drobnega gospodarstva na področju storitvene-uslužnostne obrti, prepočasen razvoj turizma, slabšanje presežnih vrednosti za obnovo in razvoj v delovnih organizacijah. Negodovanje pa vzbuja tudi prepočasno opravljanje socialnih razlik, ki izhajajo iz nedela. Nerazrešeni so številni problemi v družbenih dejavnostih.

Tudi v obdobju srednjeročnega družbenega plana razvoja občine Mozirje 1986 — 1990 lahko pričakujemo umirjenostjo rast gospodarstva, nadaljevanje uveljavljanja in poglabljanja socialističnih samoupravnih odnosov na vseh ravneh družbenega razvoja, prizadevanja za izboljšanje tehnološke opremljenosti, boljše ekonomske učinke ter večjo uspešnost pri delu. Usklajevali bomo vse oblike porabe z materialnimi možnostmi. Vzoredno s tem pamora biti prisotno tudi stalno prizadevanje za izboljšanje življenjskega standarda naših občanov, saj z osebnimi dohodki v večini panog zaostajamo za republikim povprečjem, kar nikakor ni vzpodbudno. Ob strani pa ne smemo pustiti naših gozdov in jih prepuščati umiranju ter plodnih kmetijskih površin, saj si moramo prizadevati, da pridelamo čim več hrane doma.

Ne bi bilo pošteno, če bi ob vsem tem pozabili tudi na nekatere kvalitietne premike in uspehe. Naštel bi jih samo nekaj: z asfaltiranjem magistralne ceste čez Hom je odpravljen žgoč problem, ki nam desetletja ni bil v čast, GLIN je dobil novo sortirnico, oddaljena Solčava bencinsko črpalko, Iskra Feriti Ljubno se ponaša z novimi proizvodnimi prostori. Seveda je tu še kup drugih uspehov, ki so sad prizadevanj vseh občanov. Uspešno smo spravili pod streho četrte delegatske volitve v upanju, da bodo novi delegati v bodoče uspešno nadaljevali delo predhodnikov. Zahvaliti pa se moramo vsem tistim, ki so v preteklem mandatnem obdobju opravliali najodgovornejše funkcije v občini, saj so s svojim nesebičnim in poštenim delom opravili ali začeli večino akcij, ki jih ob letošnjem prazniku zaključujemo.

Vsem občanom in delovnim ljudem naše občine ob občinskem prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi tudi v bodoče uspešno sodelovali v prid naše lepše bodočnosti.

SKUPŠČINA OBČINE IN
DRUŽBENOPOLITIČNE
ORGANIZACIJE
OBČINE MOZIRJE



Ko so enote NOV osvobodile našo dolino je zaživila v neslutnem veselju, radosti in volji do obnove domovine. Kulturniške skupine, politična telesa, novoizvoljeni organi ljudske oblasti, vse ljudstvo je živel za svobodo, za nov družbeni red. Sestanki pred volitvami so bili obiskani, kot ne pomnijo, zaupanje v prihajajoč čas je bilo čutiti na vsak korak. Dogažale so se velike reči... Slika je posneta v Gornjem gradu, septembra 1944 po sestanku AFŽ v takratnem Sokolskem domu. Na njej so z leve: polkovnik Bogomolov, vodja sovjetske misije pri štabu IV. operativne cone, Petar Brajević in Matevž Hace.

Ocena gospodarjenja v prvem
polletju

Polletna ocena rezultatov gospodarjenja v naši občini se bistveno razlikuje od rezultatov v I. trimesečju letošnjega leta, kot tudi ob zaključku leta 1985. Ob tem pa ugotavljamo, da kljub dobrim rezultatom na vseh sektorjih gospodarstva ne sledimo resolucijskim usmeritvam.

Ob prvih podatkih ugotavljamo, da so vse delovne organizacije v naši občini dobro poslovale, saj ne beležimo negativnih rezultatov in nobeni delovni organizaciji. Bistvene premike smo dosegli na področju industrijske proizvodnje saj se povečuje število TOZD, ki so prestrukturirale svojo proizvodnjo (TOZD Kovinarstvo Ljubno, Komunala Mozirje, Gorenje Glin, RTC Golte). Spričo večjih naporov za prestrukturiranje nastajajo na eni strani večji stroški poslovanja na drugi strani pa se to odraža tudi v višji rasti dohodka. Razveseljivo je, da je večina OZD oz. TOZD dohodek bistveno povečala, tako so indeksno rast nad 100% izkazale naslednje delovne srede: Elcroj Mozirje, Sa-Sa veterinarska postaja Mozirje, Komunala Mozirje, Savinja Mozirje, Turist Nazarje, MGA Nazarje in RTC Golte.

Tudi izvozno uvozna gibanja so ob šestih mesecih dokaj ugodna saj znaša stopnja pokritja uvoza z izvozom 45,1%. Podatek nam pove, da je naše gospodarstvo manj odvisno od uvoza, kar dokazuje, da je delež uvoza v izvozu v obdo-

bju I.-VI. 86 znašal 68,9%. Še vedno je glavna usmeritev naših OZD na konvertibilno področje, kjer dosegamo tudi pozitivne salde, ob tem pa se klirinško področje vedno bolj zapira, saj dosegamo s tem področjem negativno stopnjo pokritja izvoza z uvozom in znaša negativni saldo s tem področjem — 35.388 tisoč din v prikazanem planskem obdobju.

Osební dohodki na zaposlenega v gospodarstvu so po prvih podatkih dosegli 77.491 din.

Po posameznih delovnih organizacijah pa dajemo naslednjo oceno:

V DO Gorenje Glin Nazarje se kažejo prvi premiki urešničevanja sanacijskega programa. DO v celoti ni v izgubi, na pragu rentabilnosti pa posluje 2 TOZD, t. j. TOZD Štavnbo pohištvo in TOZD Žagarstvo. V TOZD Iverna je poslovanje v polletju že v pozitivnih rezultatih.

Plan DO je realiziran s 40%, rahlo se je dvignila proizvodnja od meseca aprila dalje. Razen žaganega lesa je dosežen 73% glede na lansko enako obdobje. V TOZD Žaga se je po-

večala predelava v TOZD Žagarstvo in je plan dosežen že 90% plana. V TOZD Štavnbo pohištvo je že v planu postavil nižjo količinsko proizvodnjo oken, ker so ob tem načrtovali bistven kvaliteten premik tovrstne proizvodnje s kvaliteto obdelanimi okni s senčili. Povečala se je predvsem proizvodnja gibljivih polken, medtem ko je proizvodnja fiksnih polken v upadanju. TOZD Iverna je svoj proizvodni program v tem obdobju prekoračila za 5%

Vrednostno je proizvodnja v Gorenju Glin večja za 65% glede na enako obdobje lani. Na trgu je bilo prodano 85% več, bistveno pa so se znižale tudi zaloge. V tem obdobju je Glin dosegel 523 mia din eksternne realizacije ali 40% letnega plana.

Rezultati v izvozu niso zadovoljivi. Izboljšanje se pričakuje v II. polletju, ko bodo svoj plasma preusmerili predvsem na zahodno tržišče.

Število zaposlenih ostaja nespremenjeno. Fluktuacija delavcev pa je od 6,8 padla na 5,6. Izkoristek delovnega časa se izboljšuje, izboljšuje pa se tudi kvalifikacijska struktura zaposlenih predvsem na račun študija ob delu.

TOZD Kovinarstvo Ljubno je spričo izredno slabih poslovnih rezultatov sprejel v mesecu maju paket ukrepov, ki se nanašajo na kratkoročno obdobje, kot tudi ukrep za dolgoročneje razreševanje poslovanja.

Ob polletju še vedno ugotavljajo, da so stroški poslovanja dokaj visoki, da pa se bistveno hitreje pospešuje realizacija. TOZD se pripravljajo na preusmeritev proizvodnje in na opuščanje nerentabilnega dela proizvodnih programov, ki so dohodkovno nezanemljivi. Izvoz je za TOZD dohodkovno nezanemljiv, za kar je izpadlo 2 — 2,5 mia din.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Potek prireditve
ob prazniku

31. avgusta 1986

Kamniški kolesarski maraton po poteh II. grupe odredov

5. septembra 1986

ob 19. uri otvoritev razstave Planinstvo v Gornji Savinjski dolini — Galerija Mozirje

6. septembra 1986

ob 11. uri proslava 90 letnice prve Mozirske koč pri Mozirski koči

7. septembra 1986

ob 7. uri orijentacijski pohod strelskih družin v Mozirju ob 10. uri otvoritev lovskega doma v Lačji vasi ob 14. uri tekmovanje gasilskih veteranov v Mozirju ob 17. uri kegljaški četverboj za pokal ZKZ v Mozirju ob 17. uri roketno tekmovanje za Joškov memorial v Lučah

8. septembra 1986

ob 9. uri otvoritev stanovaljskega bloka v Lučah ob 11. uri otvoritev bencinske črpalke v Solčavi ob 16. uri občinsko prvenstvo v namiznem tenisu v Mozirju

9. septembra 1986

ob 16. uri šahovsko prvenstvo v Nazarjah

10. septembra 1986

ob 16. uri mali nogomet v Nazarjah

11. septembra 1986

ob 16. uri otvoritev posodobljene ceste Radmirje—Gornji grad ob 17. uri trim kolesarjenje po Zadrebki in Savinjski dolini

12. septembra 1986

ob 10. uri otvoritev posodobljene žagalnice in zbor delavcev Glina ob 85-letnici lesne industrije v Nazarjah ob 18. uri Občinski sindikalni svet predstavlja zapis o kmečkem delavstvu v Gornji Savinjski dolini (pisec A. Videčnik) v Matični knjižnici Mozirje

13. septembra 1986

ob 9. uri odkritje spomenika talcem v Juvanju ob 11. uri otvoritev delovnega obrata ISKRA-Feriti na Ljubnem

ob 15.30 uri otvoritev športnega igrišča v Bočni ob 17. uri slavnostna seja skupščine občine Mozirje v Bočni po skupščini tovariško srečanje v Zadrudnem domu v Bočni

od jutra do večera bodo taborniki odreda IV. operativne cone prikazovali vzorčni tabor v Bočni

14. septembra 1986

ob 11. uri dan slovenskih planincev pri Mozirski koči

16. septembra 1986

ob 18. uri otvoritev razstave sodobne slovenske grafike v Galeriji Mozirje

Občane vabimo, da se prireditve udeležujejo!



Ocena gospodarjenja v prvem polletju

Nadaljevanje s 1. strani)

Dohodek še ne zagotavlja sega pokritja, tako so tekoče bveznosti v večjem delu pokrite iz preteklega rezervnega klada.

Kratkoročni ukrepi v TOZD ajejo pozitivne premike, zato pričakujejo boljši rezultati prihodnjih obračunskih obdobjih.

Savinja Mozirje je v tem obdobju dosegla že 47% letnega plana, kar je strukturno gledano že za 10% več kot v preteklih obdobjih. Na ugodnejše oslovanje v trgovini je vplivala zlasti sprostitve marž in notranji ukrepi (delovni čas — obatovalni čas trgovin, zmanjšanje števila zaposlenih).

Dohodek je indeksno večji a 288 indeksnih točk in omogoča razporeditev čistega dohodka za povečanje OD, ki so mesecu juniju za 22,4% zaoštrjali za občinskim poprečjem. Dohodkovno gledano pa rezultati še niso odraz dejanskega dohodka, kar ima še rezervo v neplačani realizaciji, ki se bo bistveno popravila v 2. polletju.

Komunala Mozirje je dosegla svoj plan 40 — 50%. Glede na izredno visok odstotek oseganja letnega plana bodo pripravili rebalans plana. Dohodek je indeksno porasel za 42 ob tem pa so povečali OD na 258 ind. točk. Cene komunalnih storitev so se povečale s 7. 1986, kar še ne daje onkretnih rezultatov in ne olaja na dohodek DO.

MGA Nazarje se je s 1. 7. 1986 preoblikovala v enovito MO. Prikazan rezultat poslovanja pa je še odraz predstavnostne spremembe.

Fizični obseg proizvodnje je 7% večji kot enako obdobje lani. Proizvodni program so opolnili s programom rezalnih strojev, tako da bo letni plan v celoti realiziran, čeprav polletju še rahlo zaostajajo. Zaloge gotovih izdelkov so bile v višini 12 dnevnih proizvodov in so skupno predstavljale 47.693 komadov ali 45 mio din. Tako visok postavljen zalog je v odnosu na dolga nizko povpraševanje le enutni odraz stanja, ob tem pa se pričakuje večji izvoz na zmožno področje.

Zaloge repromateriala so na voju dvomesečne zaloge, kar predstavlja večjo obremenitev pri porabljenih sredstvih kot pri likvidnih finančnih edstvih.

Število zaposlenih je bilo v popreku večje za 6%. Izostanki iz dela so bili večji od lani za 9%. Poprečni mesečni neto OD je bil za 13,6% večji kot enako obdobje lani.

Sa-Sa veterinarska postaja je svoje poslovanje zaključila pozitivno. Ustvarila je 100% več dohodka kot enako obdobje lani. Število poslenih je nespremenjeno. Povprečni mesečni neto OD pa je znašal 97.697 din, kar je 6% nad občinskim poprečjem v gospodarstvu.

ZKZ Mozirje je ugodno realizirala polletno poslovanje. Povečal se je fizični obseg razen pri klavni živini. Plan je realiziran s 40,2% v popreku TZO kmetijstvo v TOZD letni plan je najvišje dosegel vrtnarski center in sicer 64,0% ter obrtna kooperacija, ki se odvija preko ZKZ s 55,1%.

TOZD Blagovni promet je realiziral letni plan 44,5%. Celotna delovna organizacija pa je realizirala plan 47,6%, kar je zelo ugodno, glede na sezonski vpliv proizvodnje. Poslovanje 1. polletja v občini Mozirje je ocenjeno zadovoljivo še zlasti, če ga primerjamo s 1. trimesečjem tega leta in z zaključkom l. 1985, ko je bila dosežena najvišja raven.

Resolucijske usmeritve niso uresničene na področju gibanja cen, saj so cene pri proizvajalcih v popreku že presegle načrtovano inflacijo. Bistveni premiki so prisotni v prestrukturiranju proizvodnje, kot tudi izvajanju skupnih naporov za premagovanje tekočih in preteklih težav pri poslovanju.

Zadovoljiva so uvozna izvozna prizadevanja posameznih OZD. Zaposlovanje se povečuje, izboljšuje pa se tudi kvalifikacijska struktura zaposlenih, čeprav dosti več, na kreativnih kadrih še nismo storili, glede na planska predvidevanja.

Nekoliko so zaustavljene aktivnosti na področju načrtovanja za obdobje 1986 — 1990. Posamezni nosilci načrtovanja niso aktivno vključeni v spremljanje razvojnih ciljev. Večjo aktivnost na tem področju pričakujemo v začetku septembra.

Letni plan še ni uresničen, zato bo v poletnih mesecih potrebno delo v popoldanskem času in ob sobotah.

Turist Nazarje je dobro zaključil polletni poslovni rezultat. Dohodek je večji za 180% in formirani so vsi skladi. Za 13% se je povečala tudi ekonomičnost poslovanja.

Cene turističnih uslug so usklajene v Celjski regiji. Fizični obseg je bil v juniju na indeksu 85, kar je manj kot lani, povečala pa se je prodaja alkoholnih pijač od 130 — 140%, zlasti prodaja piva. Kritično v DO Turist je pridobivanje ustreznih gostinskih delavcev, kar je še posebej prisotno v sezoni.

Z aktiviranjem novih zmogljivosti bo realiziran tudi letni plan.

RTC Golte so izredno dobro dosegle svoj finančni rezultat. Glede na 73% realizacijo letnega plana, se DO pripravlja na rebalans plana v II. polletju. Dohodek so indeksno povečali 439, zaposlenost 130, kar je posledica širitve obsega poslovanja z vključitvijo gostinskega dela.

Svoj vpliv na rezultat poslovanja je imel večji fizični obseg kot tudi solidne cene.

DO se pripravlja na večji remont nihalk in restavracije hotela na Golteh. Precejšen prihodek pa si obetajo od predprodaje sezonskih kart.

Elkroj — je ugodno realizirala svoj polletni rezultat. DO razširja svoj obseg poslovanja izven območja naše občine z odprtjem obrata v Alibunarju. Fizični obseg proizvodnje je za 5,6% nižji kot enako lansko obdobje, ob tem pa so tudi zaloge manjše za 5% glede na lansko prvo polletje.

Prodaja se je povečala za 34,1%. Število zaposlenih se je povečalo, čeprav novo zaposleni še ne dajejo vidnejših rezultatov, ki bi vplivali na rast dohodka, ki je večji za 120%. Osebnih dohodkov v DO Elkroj so za 4,4% pod občinskim poprečjem.

Smreka Gornji grad je z večjim obsegom poslovanja dosegla solidne rezultate. Zaključena je postavitev počitniških hišic v Čatežu. Proizvodnja fiksnih polken znaša le še četrtno lanskoletno proizvodnjo.

Notranja produktivnost dela je večja za 17%. Za 11% pa so zmanjšali fond delovnih ur in ob tem povečali akumulacijo za 69%, za 6% pa tudi sredstva za reprodukcijo.

Število zaposlenih se ni povečalo. O mesečni OD v juniju je bil 86.821 din.

Kemija Mozirje je dosegla plan celotnega prihodka 66%-no. Vzrok za to je nedoseganje planiranih cen za 16%. 18% je manjša količinska proizvodnja. Dohodek je na indeksu 80, kar je vpliv visoko doseženega dohodka v preteklem letu. V delitvi čistega dohodka bodo formirani vsi skladi. TOZD ima precej neporavnanih obveznosti predvsem z OZD v SR Makedoniji, kar jim otežuje likvidnost kot tudi višje doseganje ravnih dohodkov.

Podvzeti so bili notranji ukrepi v smislu ukinitve dobav nesolventnim kupcem.

Osebnih dohodkov so v popreku večji za 113%, glede na primerjalno obdobje. Poprečni mesečni neto OD na zaposlenega v juniju je znašal 97.697 din, kar je 6% nad občinskim poprečjem v gospodarstvu.

ZKZ Mozirje je ugodno realizirala polletno poslovanje. Povečal se je fizični obseg razen pri klavni živini. Plan je realiziran s 40,2% v popreku TZO kmetijstvo v TOZD letni plan je najvišje dosegel vrtnarski center in sicer 64,0% ter obrtna kooperacija, ki se odvija preko ZKZ s 55,1%.

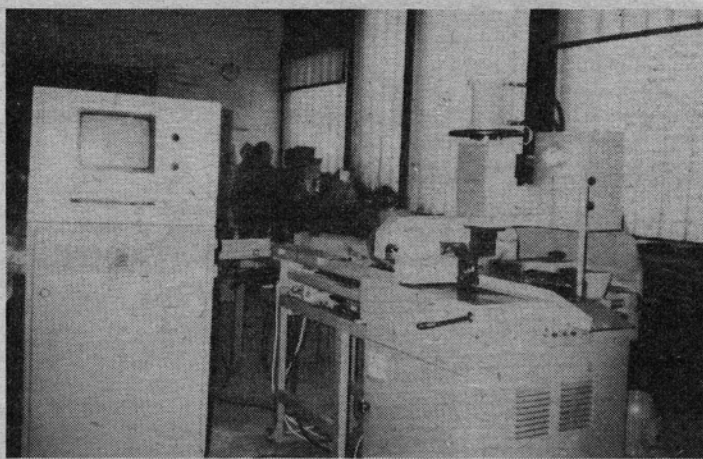
TOZD Blagovni promet je realiziral letni plan 44,5%. Celotna delovna organizacija pa je realizirala plan 47,6%, kar je zelo ugodno, glede na sezonski vpliv proizvodnje.

Poslovanje 1. polletja v občini Mozirje je ocenjeno zadovoljivo še zlasti, če ga primerjamo s 1. trimesečjem tega leta in z zaključkom l. 1985, ko je bila dosežena najvišja raven.

Resolucijske usmeritve niso uresničene na področju gibanja cen, saj so cene pri proizvajalcih v popreku že presegle načrtovano inflacijo. Bistveni premiki so prisotni v prestrukturiranju proizvodnje, kot tudi izvajanju skupnih naporov za premagovanje tekočih in preteklih težav pri poslovanju.

Zadovoljiva so uvozna izvozna prizadevanja posameznih OZD. Zaposlovanje se povečuje, izboljšuje pa se tudi kvalifikacijska struktura zaposlenih, čeprav dosti več, na kreativnih kadrih še nismo storili, glede na planska predvidevanja.

Nekoliko so zaustavljene aktivnosti na področju načrtovanja za obdobje 1986 — 1990. Posamezni nosilci načrtovanja niso aktivno vključeni v spremljanje razvojnih ciljev. Večjo aktivnost na tem področju pričakujemo v začetku septembra.



Numerična žaga, najnovejši dosežek Kovinarstva

Ujeli so utrip časa

Ko danes ugotavljamo naloge kolektiva Kovinarstva z Ljubnega, si le težko predstavljamo izreden napredek tega malega, mladega in korajžnega kolektiva. Ni da bi segali nazaj, ko je tod bila le nepomembna ključavničarska delavnica...

Že smo pisali o raznih uspehih ljubenskih kovinarjev. Ko pa so iz lastnih vrst vzgojili vrsto dobrih strokovnjakov, je bilo jasno, da gre za ljudi, ki vedo kaj hočejo in ki gledajo naprej. Skupina mladih strokovnjakov je nenehno lovila utrip časa, saj v današnji tekmi na trgu lahko sodeluje le tisti, ki je sposoben in ki pozna zahteve trga doma in v tujini. In kot vse potrjuje, v Kovinarstvu vse to vedo!

Naši bralci bodo še vedeli o poslovnem dogodku, ko so kovinarji predstavili poslovnemu svetu svojo inačico avtomatske krožne žage za razrez cevi APC 120. Že takrat je bilo jasno, da kolektiv stopa po poti razvoja in bodočnosti. Zanimanje, ki ga je ta stroj, plod domačega znanja in dela, vzbudil med strokovnjaki kovinske predelovalne dejavnosti je bilo več kot potrditvev za snovalce in ustvarjalce žage. Gotovo višek uspeha, pa je bilo priznanje, ki so ga dobili v okviru Zagreškega velesejma, ko jim je žirija mednarodnih strokovnjakov podelila zlato plaketo BIAM. To je uspeh, s katerim se lahko pohvalijo le redki kolektivi. Gotovo pa je med proizvajalci podobnih strojev v državi prav Kovinarstvo edino, ki je doslej prejelo to visoko priznanje.

Ravnatelj Mirko Strašek je o načrtih kolektiva povedal zelo jedrnat, da pač sledijo

tokovom tehnike in trga doma in v svetu, zato ne mislijo ob prvem uspehu odnehati z razvojem še boljših strojev, ki bodo tehnološko še bolj zagotavljali napredek. Tu vidijo tudi bodočnost tako v tehničnem, kot v poslovnem pogledu. Dokaz temu je uspešno predstavljena žaga z numerično kontrolo, ki je na Zagreškem velesejmu povzročila veliko povpraševanje med porabniki podobnih strojev. Gre za tehnično sodoben stroj, ki bo opravljal sledeče naloge (te se vnesajo v procesor): transport materiala na valjčno prog, podaja materiala, preiz, odrez na zahtevno dolžino, odrez določenega števila kosov, odlaganje ostanka materiala. Naenkrat lahko programira razrez 10 kosov palic pri največji velikosti profila, pri manjših presekih pa je to število seveda večje. Tu gre seveda za paličast material. Pri tem se v Kovinarstvu zavedajo, da so potrebe po inercialah lahko zelo različne, zato bodo z raznimi izvedbami pomagali najti kupcu pravi stroj za določene potrebe. Načrtovalci in izvajalci sledijo zahtevam časa, ko skrbijo za kakovosten razrez in največji izkoristek materiala. Vse to pa že sedaj zagotavljajo njihove žage.

Oba predstavljena stroja sta bila v sorazmerno kratkem času narejena, pri tem pa je razveseljivo, da v ničemer ne zaostajata za podobnimi v svetu, torej v razredu srednjih žag. Kar pa še opazijo novega v tehnološkem pogledu, hitro prenesejo v domačo delavnico. To pa je mogoče zato ker imajo dober načrtovalski kader, dobre izvajalce in ne nazadnje, ker vedo kaj hočejo!

O hlapcih in deklah

Občinski sindikalni svet Mozirje je izdal zapis Kmečko delavstvo v Gornji Savinjski dolini med prvo in drugo svetovno vojno. Brošura zajema tale poglavja: Kmečko delavstvo v Gornji Savinjski dolini, Pogled nazaj, Splošno gospodarsko stanje na vasi, Kmečki posli in dninarji, Gospodarski posli, Plačilo, Pravni položaj kmečkega delavstva, Pričevanja in Sklepno razmišljanje.

Zapis obsega 56 strani, v njem pa najdemo tudi upodobitev koč, v katerih so živeli kmečki delavci.

Namen zapisa je prikazati kmečki proletariat v resnični podobi.



Krvodajalske akcije v Nazarjah so vedno uspešne

Gorenje — Glin Nazarje

V Lesni industriji Gorenje — Glin Nazarje so s poslovanjem v prvem letošnjem polletju zadovoljni, saj so ga za razliko od prejšnjih obdobj sklenili brez rdečih števil. Najboljše rezultate so dosegli v temeljni organizaciji Iverna, nekoliko slabši so bili v Žagarstvu zaradi pomanjkanja hlo dovine in v Stavbenem pohištvu, kjer pa je vzrok za navidezno slabše rezultate prilagajanje tržnim razmeram. Seveda to velja le za manjši obseg proizvodnje, drugi kazalci so namreč bolj ugodni. Glede na vse to so v prvih šestih mesecih letni načrt izpolnili le 41-odstotno in jih zato do konca leta čaka pomembna naloga, to pa pomeni, da morajo nadoknaditi izpad in letni načrt tudi uresničiti.

Še nekaj več o značilnostih proizvodnje v prvih šestih mesecih. V Žagarstvu jim je predvsem primanjkovalo hlo dovine, zlasti kakovostne, zato so v tej temeljni organizaciji v prvem trimesečju poslovali z izgubo, ki so jo do polletja že odpravili, seveda pa načrtovanega obsega proizvodnje niso v celoti dosegli. V proizvodnji stavbnega pohištva so bistveno izboljšali sestavo proizvodnje. V veliki meri so se prilagajali tržišču in delali predvsem tisto, kar so lahko takoj prodali. Obseg proizvodnje je bil zato nižji, saj so delali manjše serije, kljub temu pa so bistveno zmanjšali zaloge izdelkov. Lani so namreč imeli na zalogi 50.000 odprtih, ob polletju pa le 20.000. Usmeritev je torej pravilna in bodo z njo tudi nadaljevali. Najbolje so poslovali v Iverni, kjer so bistveno povečali obseg proizvodnje in prodaje, pa tudi ostali kazalci kažejo na postopno izboljšanje.

V celoti so s bistveno povečanim dohodkom pokrili vse potrebe, niso pa uspeli doseči načrtovane netto akumulacije. Pomembno je, da so zmanjšali bolniški stalež, tudi po zaslugi lastne ambulante, ki so jo ustanovili v sodelovanju s temeljno organizacijo Zdravstvo. Še naprej izboljšujejo kvalifikacijsko sestavo zaposlenih, pomembne uspehe pa so dosegli tudi na izvoznem področju. Niso sicer dosegli predvidenega obsega izvoza, kar bodo z značilnim povečanjem v drugem polletju nadoknadili, zelo pomembno pa je, da znižujejo izvoz surovin in polizdelkov, kar nadomeščajo z izvozom finalnega pohištva. Ko bodo sklenili še nekatere naložbe, se bodo izvorne možnosti še povečale. Bistveno torej je, da so na račun manjšega obsega izvoza pričeli izvažati izdelke bistveno višje ravnih predelave. Težav in pomanjkljivosti jim seveda še vedno ne manjka, zato bo potrebno še veliko naporov, da bodo letošnje poslovno leto ugodno sklenili in uresničili bistveni del načrtov, predvsem v zvezi z akumulacijo.

Ker so lansko leto poslovali z izgubo, predvsem na račun Iverne, so sprejeli sanacijski program. V njem so zelo kritično opredelili lastne slabosti,

kljub temu pa je jasno, da je bil osnovni razlog za izgubo položaj ivernih plošč na tržišču. Dokaz zato so odlični rezultati Iverne v letošnjem letu. V lanskem drugem polletju so namreč spoštovali dogovore s proizvajalci pohištva, niso povečevali cen in izguba je bila nujna. Letos so se pogoji spremenili in Iverna, ki je lani povzročila izgubo vse delovni organizaciji, je danes v njej najboljše. To seveda predvsem kaže na nestabilne pogoje gospodarjenja, saj se v sedmih mesecih sami vsekakor niso toliko popravili.

Sanacijski program vseeno temelji na programski plati. Ne glede na hitro spreminjajoče se pogoje, današnja struktura proizvodnje nazarskim lesarjem dolgoročno ne zagotavlja uspešnosti in stabilnosti. Vse ocene in analize so namreč pokazale, da lahko do konca tega srednjeročnega obdobja bistveno povečajo vse najpomembnejše kazalce uspešnega gospodarjenja le s prestrukturiranjem proizvodnje in ob enakem vходу surovin, število zaposlenih pa bi ob tem povečali za največ poldrugi odstotek.

Nalog je veliko in del jih bodo opravili že letos. To predvsem velja za posodobitve v Žagarstvu in za boljše izpolnjevanje izvoznih pogodb. Za partnerja iz Zvezne republike Nemčije so namreč junija in julija že izdelali po 6.000 komadov in se s tem približali ciljni vrednosti, ki jim s pogodbo v prihodnjem letu omogoča izvozni zaslužek v vrednosti 5 milijonov mark. Med drugim bi naj do konca srednjeročnega obdobja zmanjšali prodajo žaganega lesa za 20.000 kubičnih metrov in predvsem bistveno povečali prodajo zahtevnejših izdelkov.

V sanacijskem programu morajo odgovoriti tudi na vprašanje prihodnosti proizvodnje ivernih plošč. Pri tem bodo morali nujno upoštevati programske vidike sestavljene organizacije, položaj Glina v domačem prostoru ter sodelovanje z gozdarstvom in sorodno lesno-predelovalno industrijo. Prihodnost iverice bo bolj jasna po javni razpravi, ki jo bodo opravili do konca leta. Usoda Iverne je namreč še kako pomembno vprašanje. Doslej so povsod iskali le razloge proti njej, bolj malo pa njeno upravičenost. Razvoj brez iverice bi bil precej otežen, saj poraba ivernih plošč v proizvodnji pohištva narašča in v svetu že dosega 80 odstotkov. Iverne plošče so torej potrebne, vprašanje pa je, kje jih bomo izdelovali, če ne v sedanjih štirih slovenskih tovarnah. O usodi nazarske iverice se bodo skupno odločili na podlagi ocen o surovinskih možnostih, energetiki in ekologiji. Vsekakor bo osnovna razvojna naloga večja predelava masivnega lesa, kjer so velike možnosti za večji obseg predelave in predvsem za večjo dohodkovno uspešnost, ki bi jo vsi skupaj še kako potrebovali.

J. P.



Ljubenska flosarija za nami

Znani raziskovalec splavarstva dr. Angelos Baš je letos na Ljubnem dejal o flosarskem balu, da je edini tovrstni splavarski muzej na svetu. In res vsebinsko bi letošnja prireditve lahko vsestransko pohvalili. Če so pred več kot dvema desetletjema prizadevni turistični delavci na Ljubnem prišli na zamisel o predstavljanju flosarskih večšin z namenom, da bi te ne bile pozabljene, potem lahko danes trdimo, da postaja bal prireditve, ki je zlezla ljudem od daleč in blizu v kosti. Skozi leta je bal doživljal vzpone in padce, to je povsem razumljivo, kajti lahko je vsako leto postaviti vsebino na novo, težje pa je isto jedro prikazovati 25 let, ne da bi pri tem postali dolgočasni. Da pa ni tako, je treba veliko misliti, delati in ustvarjati.

Letošnji krmaniš flosarije je bila ženska — Anka Rakunova. Kot predsednica koordinacijskega odbora za pripravo prireditve je dejansko vodila vsa poglobljena dela, ali bolje,



Anka Rakun

skozi njene roke je šlo vse! Seveda nas je zanimalo kako gleda nazaj na bal sedaj, ko je za nami in ko je bil nadvse uspešen.

Flosarija ni sicer žensko delo, pa vendarle ste ga zmogli, kako?

No odgovor je preprost. Skupaj smo prijeli in dokazali, da je v slogi moč. Kot vodja koordinacijskega odbora sem morala marsikoga pritegniti k delu, marsikaj sem morala postoriti pri tem usklajevanju, vendar pa eno lahko povem, da mi nihče ni pomagal odkloniti, zato je prireditev kot plod skupnega dela številnih ljudi, dobro uspela. Niti ni bilo

težko zbrati okoli sebe ljudi, ki so voljni kaj storiti za svoj kraj in veljavo flosarije.

Kaj pa denarno, se je stvar obnesla?

Mislil da, vsaj udeležba in prireditvah je bila izredna. Tudi tam, kjer je bilo treba seči v žep. Gotovo je tudi v tem pogledu veljala, le. Ljubni bal za nekaj posebnega. No, pa saj gre vse v dobro kraja. Bolj kot to, pa nas veseli vsebinski uspeh. Namreč, v marsičem smo hoteli biti posodobljeni, če bi temu lahko tako rekla. V bistvu vsebine ne kaže spreminjati, lahko jo dopolnjujemo in kakovostno prilagajamo času in zahtevam obiskovalcev. Mislil, da smo letos dokazali, kako lahko kraj zaživi s svojo prireditvijo!

Bal je najstarejša tradicionalna prireditev v celjski regiji, ali se ni izpela?

Kot vidite ne. Pritegnila je toliko ljudi na Ljubno, da smo bili kar presenečeni, pa toliko odobravanja je bilo slišati med njimi, tudi to je merilo uspešnosti. Seveda smo že v zadnjih letih poskrbeli za nove točke programa, letos smo spet dopolnili ponudbo, pa je vse dobro »vžgalo«. Tisto žensko petje ob baklah v Vrbju bo ostalo kot lep spomin vsakomur v mislih. Da o podobnih moškega zbora ne govorim. Tu je bilo toliko sprostitev, da lahko trdimo le to, kako je Ljubno tisto noč zaživel v sproščenem utripu. Sportne prireditve so poglavje za sebe, tudi te so pritegnile. Razstava Milice Zupanove, obisk kampa Menine z našo plesno skupino, sama osrednja prireditev s krstom vred, vse to lahko ocenimo kot uspešno. Malo smo tudi drugače pripravili prihod flosarjev z malico na flosu in podobno, tudi to je pomenilo poživitev. Saj ni, da bi naštevala vse točke sporeda, vendar pa lahko trdim, da so tudi ljudski godci s svojim nastopom v trgu uspeli nad pričakovanji. V tem vidim bodočnost naše prireditve.

Konec dober, vse dobro. Kaj bi rekli sedaj, ko je vse mimo?

Vesela sem, da je uspelo. To je dokaz za to, da je na Ljubnem dovolj ljudi, ki radi poprimajo, če gre za kraj in njegovo veljavo. Ne morem naštetih vseh vtisov, vendar pa lahko izrazim le hvaležnost vsem, ki so tako ali drugače pomagali pri pripravi naš bal. Eno pa trdim, namreč, da gre za uspeh celotnega kraja in ljudi v njem in da to obeta tudi v naprej veselje ob vsakokratnem flosarskem balu.

Preužitkarska koč v Savinjskem gaju

Kulturna skupnost si prizadeva ponuditi obiskovalcem našega gaja kar največ možnosti, da spoznajo naše stvarstvo, notranjo opremo hiš in drugih gospodarskih stavb.

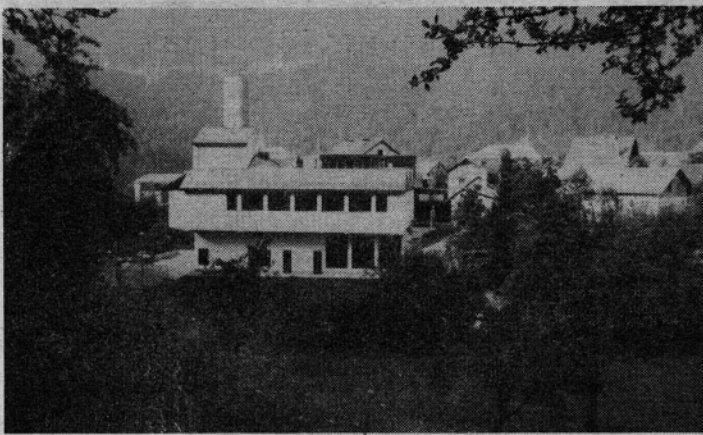
Pred leti je poskrbel za premetitev stare preužitkarske koč iz Šmihela v Savinjski gaj. Ponovna postavitev zgradbe je bilo dolgotrajno in zahtevno delo. Sredstva, s katerimi skupnost razpolaga, pa so pičila, zato želimo, da bi občani pri urejanju koč sodelovali. Gre za opremo prostorov z izvirno opremo. Prepričani smo, da marsikje leži kaj uporabnega in bo morda celo zavrženo. Mi pa želimo nazorno prikazati, kakšno je bilo nekoč življenje v kočah, hišah in na sploh. Gre torej za trajno prikazovanje nekdanjega življenja, običajev in šeg.

Kulturna skupnost občine Mozirje naproša vse občane, da pomagajo pri opremi preužitkarske koč v Savinjskem gaju.

Karkoli uporabnega bi se kje našlo v te namene, bo omogočilo dostojno predstavitev notranje opreme koč. V poštev pridejo vsi predmeti od posode do pohištva, slik in drugega, kar je nekoč sestavljalo opremo take koč.

Vse, kar bo darovano, bo nosilo ime darovalca, če bo tako željeno. Prosimo občane, da preverijo doma, kaj bi lahko namenili za koč v Savinjskem gaju. Želimo pač, da bi predmeti bili izvirni in za te kraje značilni. Seveda je zanimivo tudi razno orodje.

Doslej še nobena prošnja za kulturno sodelovanje ni bila zastoj. Tako upamo, da nam boste tudi tokrat pomagali, pač vsak po svojih močeh! Vašo pripravljenost pomagati sporočite na dopisnici na naslov Kulturna skupnost Mozirje, ali Matica knjižnica Mozirje, ali prek telefona 831-292. Če se boste odzvali, boste sodelovali pri dobri stvari!



Veličastna stavba na Ljubnem, ki jo je zgradila Iskra — Feriti pomeni velik napredek za delovni kolektiv, ki je doslej delal v slabih razmerah. Sedaj razpolagajo s sodobno opremo in lepimi prostori

Turistične kmetije niso gostilne

V zadnjem času je vse več nespornostim okoli turistične ponudbe na naših kmetijah. Številni obiskovalci zamenjujejo kmetije z gostilnami in negodujejo, ko na kmetiji, niso pripravljeni kar ob prihodu neke skupine pripraviti pojedine in podobno. Pa tudi okoli posredovanja turističnih zmožljivosti je bilo nekaj nejasnosti. Da bi javnost pravilno obvestili o stanju v kmečkem turizmu v občini, je ZKZ Mozirje sklicala tiskovno konferenco v Šmihelu, te so se udeležili novinarji glavnih časopisnih hiš Slovenije.

Direktor zadruga inž. Lojze Plaznik je v uvodu pojasnil namen tega srečanja z novinarji, ki naj bi doprinesel k osvetlitvi nekaterih težav in okoliščin v turizmu na kmetijah naše doline. Pri tem je ugotovil, da se je miselnost ljudi v teh petnajstih letih, odkar v dolini pospešujemo turistične kmetije, bistveno spremenila, seveda tudi zahteve so večje. Resnična podoba je seveda v marsičem drugačna od tiste, ki jo občasno predstavljajo nekateri nepoznavalci razmer.

Da bi bilo možno čimbolje prikazati težave in prednosti kmečkega turizma, so povabili na konferenco še: Ivana Acmana, vodjo pospeševalne službe pri zadrugi, Marijo Bezovšek, ki od samega začetka dela na teh vprašanjih, Petra Ježa, enega od začetnikov kmečkega turizma in predsednika odbora pri ZKZ, Zadrugo zvezo Slovenije in predstavnik Kompassa Jugoslavija. Tako je bila široka možnost vprašanj najbolj odgovornim v ZKZ Mozirje dana.

Nato je v imenu vseh turističnih kmetij navzoče pozdravila Marija Bezovšek in povedala nekatera ugodna opažanja v prizadevanjih za kmečki turizem, napredek pri ohranjanju življenja na kmetijah, kulturne krajine in posodabljanju načina življenja na hribovskih kmečkih posestvih. Miselnost se pod vplivom turistične dejavnosti v marsičem spreminja tudi med prebivalci izven kmečkega okolja, ki so še pred nedavnim menili, da je za kmetije in kmete vse dobro, skratka to podcenjevanje kmečkega življa se je postopno prenehalo, saj se z obiski kmetij ljudje bolje med seboj spoznajo in tudi bolj cenijo. To je gotovo velika stvar, ki je tudi posledica turizma na vasi. Seveda pa vsak napredek ne pride sam. Tako so nekateri obiskovalci pričakovali na kmetiji usluge hotela in menili, da mora kmet postati gostinski delavec. No, tega je sicer vse manj, pa vendar moramo tudi o tem spregovoriti. Vsekakor so družbene sredstva vložena v turistične kmetije dobro oplodila in napačni so tisti zaključki, ki govore pri tem le o tem, kako si je kmet uredil svojo hišo, kako da sedaj boljše živi in podobno. To je sicer delno res, vendar pa ne

kaže prezreti potrebe, da tudi kmečko prebivalstvo biva v dostojnih, kulturnih razmerah. Sliši se marsikaj o čitek gostincev na račun turizma na kmetijah. Prizadevamo si, da bi kmetija ostala to kar je, nikakor pa ne gostilna. V tem tudi uspevamo! Tudi kmetije si ne želijo postati kraj za razne gostije in pijančevanje. Bolj želimo vsi skupaj, da bi gost resnično našel na kmetiji mir in da bi se dobro vključil v družino. Če sedaj še spregovorimo o zasedenosti, potem je ta letos slabša od lanske. Vzroki so na vremenu, ki je bilo slabo v prvih mesecih sezone. Seveda pa ne moremo mimo neenakomernosti zasedenosti, ki pesti prav kmetijo. Vsi želijo letovati med 15. julijem in 15. avgustom, izven tega časa pa je prazno, čeprav bi bile počitnice na kmetiji prijetne tudi izven tega časa. Hkrati pa je to čas velikih opravil na kmetijah, tako je seveda obremenjenost kmečkega gospodinjstva še tem večja. Posredovanje zmožljivosti je nedorečeno, res pa je, da marsikje hodijo na kmetije isti gostje leta dolgo. Takšen gost se povezuje neposredno s kmetom in ne preko agencije. Slednja pa je v težavah, ko bi hotela v sezoni posredovati zmožljivosti svojim povpraševalcem, ker so te pač pogosto že zasedene. Nekega točnega pregleda o zasedenosti pa še ni. Tudi to je pomanjkljivost za urejeno poslovanje v turizmu. Dalje so včasih povsem razumljivi vzroki, da kmetija ne more sprejeti gostov. Lahko gre za bolezen v hiši, lahko so družinski razlogi, skratka tudi takšne primere je treba razumeti. Vendar pa ne kot nagajanje kmetov, pač pa kot okoliščino, ki jo je treba pač upoštevati.

Vsekakor je v dolini pri izbiri kmetije za turizem postavljeno načelo, da mora to biti trdna kmetija, ki je proizvedno močna, torej usmerjena. Prav to pa potrjuje že izrečeno misel, da je lahko kmetu turizem le dopolnilna dejavnost, nikakor pa ne glavna.

Govor je bil še o možnostih delavskega turizma na vasi. Tu je poudaril Peter Jež, da bi si kmetje prav želeli več obiska s strani delavcev. Žal pa je treba iskati vzroke, da teh ni, drugje, ne na kmetijah. Namreč dohodki delavca so pač taki, da si le redki lahko privoščijo dopust na kmetijah, kaj šele na morju. Torej ne gre trditi, da se turistične kmetije premalo ponujajo delavcem.

Nato je bilo mnogokaj izrečenega na račun neustreznosti informiranosti domačega trga. Čeprav si je Kompas prizadeval z nekaterimi publikacijami propagandno delovati, je tega še premalo. Miselnost ljudi, da je na kmetijah tako kot pred desetletji, bo treba s podrobnimi obvestili preseči.

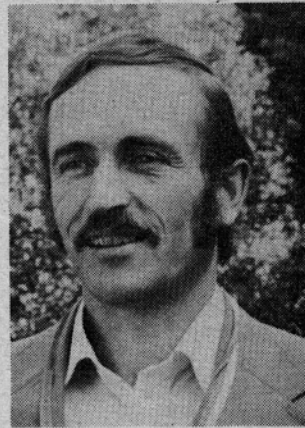
V spomin Ivanu Mlačniku

Vse, ki smo ga poznali, je pretresla žalostna vest, da je 16. julija 1986 umrl Ivo Mlačnik, poznan kot odlični tekmovalci z gozdarskih proizvodnih tekmovalci. Vedeli smo, da je bil hudo bolan, vendar nas je presenetilo, da je neusmiljena bolezen tako hitro strla njegovo življenjsko voljo.

Ivo se je rodil 19. 6. 1935 na manjši kmetiji v Krnici v Lučah. Zanimivo je, da osnovne šole ni obiskoval nikoli, vendar pa se je sam naučil brati in pisati ter si pridobil solidno izobrazbo. Šestnajstleten je eno leto služil na kmetiji Metulj, nato pa se je preživil z delom doma ter s priložnostnim delom na bližnjih kmetijah, predvsem pri sečnji.

Izviral je iz okolja, kjer so imeli radi glasbo, zato je v mlajših letih tudi sam igral kitaro ter nastopal v glasbeni skupini Veseli planinci, s katerimi je enkrat celo zmagal na radijski oddaji Pokaži kaj znaš. Potem, ko se je leta 1965 zaposlil v gozdarstvu, je opustil igranje kitare, a ohranil veselje do petja.

V gozdarstvu je bil cenjen kot preudaren in odličen delavec, pri delu je bil zelo natančen. Rad je videl, da je bil les lepo posekan in izdelan. Te njegove lastnosti so pripomogle, da je postal eden izmed najuspešnejših udeležencev na proizvodnih tekmovanjih gozdarjev sekačev. Osvojil je številne medalje na republiških in državnih prvenstvih, na evropskem prvenstvu v Bolgariji je osvojil srebrno medaljo v kombiniranem prerezu, na tekmovanju na Češkem z udeležbo ekip iz celega sveta, pa je v skupni razvrstitvi osvojil 12. mesto.



Zaradi zaupanja ter ugleda, ki ga je imel v kolektivu, je bil večkrat izvoljen za delo v sindikatu in samoupravnih organih. Tudi takšne naloge je opravljal dobro, prihajajoč vedno z novimi idejami za izboljšanje dela in gospodarjenja.

Naporno delo v službi, tekmovanje in razne druge zadolžitve, delo na lastni kmetiji, prevelika odvisnost od cigaret — vse to je nevidno izčrpavalo njegov organizem, ki se oslabil, ni mogel upreti bolezni.

Andrej Šiljar

Janeza Ročnika ni več

18. julija smo v Bočni spremili na zadnjo pot našega dolgoletnega in požrtvovalnega pevovalca Janeza Ročnika, kmeta iz Podhoma. Smrt je za nas vedno nedojemljiva, zato pa kruta in neizprosna. Tako krut in nenaden je bil tudi konec življenja našega dragega prijatelja. Že pred 7. leti se mu je težka bolezen globoko zarežala v telo. Vsi smo upali, predvsem pevci, da se bo pozdravil in se vrnil med nas. Vendar ne bomo več videli njegovega vedrega obraza in slišali njegovih besed.

Tolaži nas zavest, da se je zgradilo le njegovo od boleznih izmučeno telo. Obljubljamo, da bomo njegovo delo nadaljevali in gojili lepo slovensko pesem z istim veseljem, kot jo je gojil naš Janez, pevovalca — amater, ki je svoje moči razdal kulturno-prosvetnemu delu, zborovskemu petju v domačem kraju. Pri svojem delu je bil vedno dosleden, natančen, njegov nastop na odru pred zborom je bil tako neposreden, kar so čutili vsi, ki so pod njegovim vodstvom nastopali in sodelovali.

Za svoje požrtvovalno delo je prejel več odlikovanj: od predsedstva vlade — Medaljo za sluge za narod, Zlato plaketo s



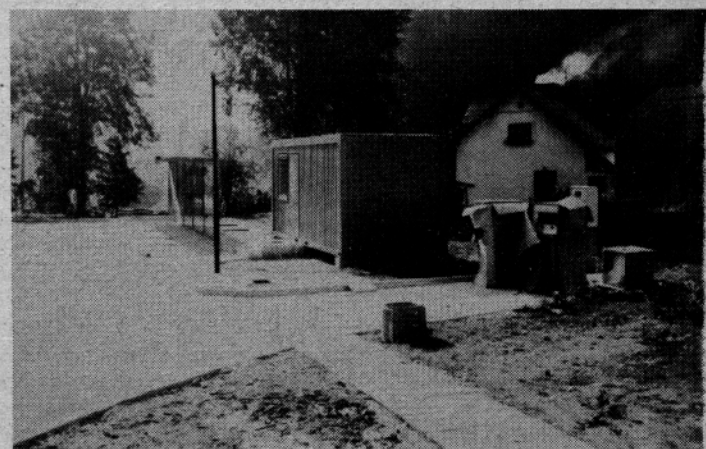
priznanjem za delo na področju kulture in prosvete (ZKO) in Galusovo značko.

Moški pevski zbor je pod njegovim vodstvom dobil za dolgoletno in uspešno delo srebrno značko OF.

Janez je odšel tiho in za vedno, toda spomin nanj bo ostal živ v naših srcih.

S temi skromnimi vrsticami se v imenu krajanov, predvsem njegovih nekdanjih pevk in pevcev iz Bočne zahvaljujemo za njegov trud, za njegovo požrtvovalno delo.

PROSVETNO DRUŠTVO BOČNA



Bencinska črpalka v Solčavi

Seveda bo v dolini zadruga še naprej skrbela za razvoj kmečkega turizma, čeprav so sedaj težki posojilni pogoji. Seveda bo zaradi tega razvoj počasnejši. Vendar pa je med kmeti še dovolj volje za to dejavnost, kar pove tudi podatek, da se trenutno ureja kakih 50 novih kmetij za turistično ponudbo. Pripravljajo pa se tudi drugačni odnosi med kmetom in gostom, ko se

urejajo »apartmanska« bivališča. To bi pomenilo, da gost lahko za svojo hrano poskrbel sam, ali le delno ali celoti, pač stvar dogovora. Seveda bi kmetija nudila izdke iz svoje dejavnosti gostu. Časnikarji so si po konfreni ogledali kmetijo Jesenik v Šmihelu in se z domačim pogovarjali o vsakodnevnih vprašanjih kmečkega življenja in dela v turizmu.

Planinci praznujejo

Ob DNEVU SLOVENSKE PLANINCEV, ki ga bomo letos praznovali na Mozirski koči, polistajmo po Planinskih vestnikih. Leta 1956 je velik ljubitelj Mozirske kočice in prof. Tine Orel zapisal o ŠMIHELU (PV št. 12/1956):

ŠMIHEL nad Mozirjem je gorsko naselje, ki je z zgodovino savinjskega planinstva močno povezan od prvih dni njegovega razvoja, še iz časov dr. Frischaufa in Kocbeka. Vasiča leži slabo uro pod Mozirsko kočjo (1344 m) v nadmorski višini od 700–950 m. Najvišje so vsem planincem Savinjske in Šaleške doline znane kmetije Keber, Verbuč, Šp. in Zg. Goltnik, Gostecnik, Šumečnik, Segonečnik, Konečnik, Kugler, Ramšak, Jesečnik, Napotnik in druge. Značilno za šmihelske vaščane je njihovo sodelovanje s celjskim planinskim društvom. Če bi tega ne bilo, bi imela Mozirska kočja, ena najstarejših slovenskih koč, nedvoumno težje življenje. ...

Sodelovanje med šmihelskimi vaščani in planinci se je izkazalo tudi pri elektrifikaciji cele vrste zaselij, ki so razmetane v Podgoltah: Jazbin, Prečne, Lepe njive in drugih. Daljnovod na Mozirsko kočjo, z gospodarskega vidika pač nerentabilen, je pospešil zgostitev električnega omrežja po vsem pobočju. PD Celje je z največjo težavo zmoglo te stroške, vendar je svoje obveznosti do dobrih sosedov v celoti izpolnilo, čeprav je moralo najeti 3 milijone kredita in to eno tretjino zelo drago, po 6%...«

Tako je prof. Orel ohranil spomin na elektrifikacijo Mozirske kočice. Naslednje leto je Stane Terčak objavil v 5/1957 št. PV sestavek »Ljudje pod Goltami«. Tudi v njem je ohranjen spomin na elektrifikacijo tega področja. Pisec je zapisal: »...Že pred vojno so gojili Šmihelčani željo, da dobe elektriko. Njihove želje so se izpolnile šele po vojni.

Dne 5. oktobra 1952 so se sestali šmihelski gospodarji v osnovni šoli. Pridružili so se jim še zastopniki Planinskega društva, zastopniki okraja in občine Mozirje. Elektrifikacijski odbor, ki mu je načeloval domačin Lovro Golčnik, je krepko pljunil v roke... Stroški elektrifikacije znašajo že okoli 40.000.000 dinarjev. ...

Planinsko društvo jim je priskočilo na pomoč in dalo na razpolago 3.000.000 dinarjev. Vedno pa jim nudi tudi vso moralno podporo in potrebne nasvete. Ni čudno, če so med šmihelskimi gospodarji in Pla-

ninskim društvom tople in pristržne vezi kakor malo kje...«

Vrnimo se k 12 št. PV iz leta 1956. V tej številki je objavljen sestavek prof. Tineta Orla: »60 letnica Mozirske kočice«. Spominja se l. 1896, ko je Savinjska posojilnica postavila pod Mali Smrekovec na Loki prvo kočjo. V tridesetih letih je bila ta kočja prestavljena više na jugozapadno stran Boskovca, seveda med tem močno povečana. Spominja se l. 1944, ko je kočja pogorela in l. 1945, ko je bila na Loki postavljena prva smučarska uta za 30 ljudi.

Avgusta 1946 so se začela dela na pogorišču in 15. novembra 1946 je bila nova Mozirska kočja pod streho. Prva po vojni obnovljena slovenska planinska kočja. Sledi leto 1950, ko je kočja pogorela, leta 1951 kočja obnovljena. Torej pred nami so pomembne obletnice: 90-letnica prve kočice, 40-letnica obnove Mozirske kočice in 35-letnica, odkar se je zgradila zadnja. Ali kot je zapisal prof. Orel: »... Pri vseh gradnjah je zmagoval delovni polet, pokazala se je resnična delovna vna, požrtvovalnost in smisel za prostovoljno, neplačano delo ne samo pri odbornikih, marveč tudi pri celi vrsti članov... V Mozirski koči je zazidanih mnogo naporov, razočaranj, pa tudi veselja in navdušenja za planinsko stvar...«

Ob teh jubilejih omenimo samo še dva. Okoli leta 1870 se je v Savinjskih Alpah pojavil veliki ljubitelj teh gora in nadvse zaslužni planinski pionir prof. dr. Johannes Frischauf. In letos je 110 let, kar je dr. Frischauf začel delati pot iz Okrešlja na Kamniško sedlo in v letih 1905–1906 je Savinjska podružnica zgradila odlično pot iz Okrešlja na Kamniško sedlo.

Tako nam Planinski vestnik odkrivajo zgodovino planinstva. Vse preveč pozabljamo na njih. Recimo ob otvoritvi Antejevega bivanja pod Kamnom smo se spraševali, kaj je predstavljala Partizanska bolnišnica Celje, kje je bila, kako je delovala. Nič drugega ne bi bilo potrebno, polistati bi morali po Planinskem vestniku iz l. 1956 in v sestavku Staneta Terčaka »Partizanska bolnišnica Celje — Pokrajina in ljudje« se nam bi odkrila veličastna zgodovina te bolnišnice pa med drugim tudi žalostno dejstvo, da takoj po vojni ni nihče pomislil na ta objekt in da je bil okoli l. 1950 na eni izmed kmetij uničen arhiv bolnišnice, ker pač nihče ni prišel po njega.

Franc Ježovnik



Naši brigadirji na Rogli. Uspešni so bili, pridni in vzorni, tako so spet potrdili sloves pridnih mladih ljudi z naše doline

Enota gospodarske zbornice v Mozirju

Na zadnji seji skupščine Savinjsko-šaleške gospodarske zbornice so med drugim sprejeli tudi nekatere nove programske usmeritve. Predvsem to velja za področje preobrazbe zbornice iz njene dosedanje deklarativne opredeljenosti v dejansko delovanje za potrebe gospodarstva. Dejstvo namreč je, da se mora zbornica z novimi organizacijskimi oblikami bolj povezati z gospodarstvom. V ta namen so sprejeli sklep o ustanovitvi enote Savinjsko-šaleške gospodarske zbornice v Mozirju, ki je pričela z delom 1. junija, vodi pa jo Franc Miklavc, dosedanj predsednik izvršnega sveta skupščine občine Mozirje.

Enoti že v tem obdobju dela ni manjkalo, še večji pa so seveda njeni bodoči načrti. Franc Miklavc o doslej opravljenem delu pravi takole: »Za začetek smo sprejeli in pričeli uredničevati dve pomembni nalogi. Prva je namenjena hitrejšemu razvoju manj razvitih in obmejnih krajevnih skupnosti Luče in Solčava.

Programska izhodišča s tem v zvezi smo že sprejeli, jih poslali vsem organizacijam združenega dela na področju sosednjih občin, izhodišča pa so obravnavali in sprejeli tudi na orga-

nih medobčinskih zbornic in na izvršnem svetu skupščine občine Mozirje, kjer so na zadnji seji že imenovali tudi posebno komisijo, ki bo spodbujala in spremljala uresničevanje programov. Zdaj so seveda na vrsti organizacije združenega dela, tako iz mozirske, kot iz sosednjih občin, da pripravijo programe. Možnosti in oblik je veliko, kar dokazujejo nekateri že obstoječi obrati v teh krajevnih skupnostih, predvsem to velja za Iskro-Feriti v Solčavi in Elbroj v Lučah.«

Druga pomembna naloga, s katero se namerava spopasti enota medobčinske zbornice v Mozirju, v sodelovanju z vsemi drugimi dejavniki seveda, je problematika lesne surovine, njene pravilne delitve med porabnike in predelovalce, ter preprečevanje nedovoljene trgovine z lesom. Temeljni namen te pomembne naloge je seveda, da bi z razpoložljivimi količinami lesa ustvarili čim več dohodka, kar bi bilo v prid organizacijam združenega dela, ki les pridobivajo in predelujejo in vsem družbenim dejavnostim v obeh občinah, ki si tudi iz tega vira zagotavljajo prepotrebna sredstva.

J. P.

Borci na oddihu

Vse več nekdanjih borcev si želi počitnikovanja, ki bi do bro delo še zdravju. Zato je ZZZB NOV Mozirje poskrbel za dve prikolic ob bazenu kopališča Atomske toplice v Podčetrku.

Ko smo obiskali počitniško vesele borce v Podčetrku, so nam kar naprej zatrjevali, kako dobro doživljajo bližino bazena s toplo vodo in kako dobro je poskrbljeno za njihovo počutje.

Naleteli smo na dve družini, ki sta počitnikovali v prikolicah naše borčevske organizacije. Okolje je tako, da ga je človek lahko samo vesel, če k temu še prištejemo zdravilne učinke vode, ki je vsakemu gostu nenehno na voljo, potem je slika vsaj delno

jasna. Seveda pa moramo prisluhniti mnenju tistih, ki so doslej že iskali miru in zdravja v Podčetrku.

Obe prikolici imata knjigo vtisov. V njo zapišejo odhajajoči dopustniki pripombe in morda tudi predloge. Ko smo eno in drugo prelistali, ni bilo zaslediti žal besede nad samim bivanjem v Atomskih toplih. Same pohvale, le vremenar se ne da prilagoditi željam. Gotovo je, da so borci zadovoljni s ponudbo, ki jim jo nudi kopališče v Podčetrku, tudi z zdravstvenimi uslugami dopolnjujejo dobro počutje. Vsekakor je bila odločitev vodstva borčevske organizacije, da postavi prikolici v Podčetrku pravilna, zato pričajo številne zahvale v obeh knjigah vtisov.



Mozirski upokojenci so pripravili izlet na Sleme. Številna udeležba in veselo razpoloženje pričata o zadovoljstvu nad takšnimi izleti

Elkroj v Alibunarju

V okviru dogovora o trajnem družbeno-ekonomskem sodelovanju med občinama Alibunar iz Vojvodine in Mozirja predstavlja 25. julij 1986 pomemben dogodek, saj je bila na ta dan otvoritev konfekcijske tovarne, ki se vključuje v proizvodni program Elbroja iz Mozirja. Otvoritev je bila v okviru prireditve ob prazniku dneva vstaje srbskega naroda.

Nova konfekcijska tovarna v Alibunarju je bila zgrajena na podlagi dogovora o medsebojnem sodelovanju med Poljoprivrednim industrijskim kombinatom (PIK) Tamiš, RO Napredak iz Alibunarja in Elbrojem iz Mozirja.

Občina Alibunar ima v okviru AP Vojvodine status nerazvite, zato njihova dru-

žbeno-politična skupnost strmi za tem, da zaposli nezaposlene občane in s tem poveča materialno moč občine. Interes Elbroja pa je v tem, da kot odprta DO poveča kapacitete svojih proizvodov, da razširi svoje — poslovno prijateljsko sodelovanje in razvija bratstvo in enotnost v drugih republikah in pokrajinah.

Vrednost celotne investicije se je gibala v vrednosti 500 milijonov din od tega je znašala vrednost uvožene opreme 934 tisoč DM.

Pri polni zasedenosti kapacitet bo tovarna konfekcije v Alibunarju zaposlila okrog 250 delavcev, pretežno ženske delovne sile, ki bodo ob normalni učinkovitosti proizvedli okrog 400.000 gotovih izdelkov.

P. Š.

Milica Zupan na Ljubnem

V kulturni del sporeda so Ljubenci letos vključili tudi razstavo Milice Zupanova iz Mozirja. Razstava je bila v večnamenskem prostoru osnovne šole.

Odprl jo je Jože Prisljan, o slikarki pa je govoril prof. Alojz Zavolovek, ki je nekatera njena dela še posebej predstavil. Med drugim je dejal: »Iskrivost kreativnega duha in nenehni želja po ustvarjanju je Milico Zupana gnala k vselej novim motivom, ki zajemajo našo savinjsko krajino, naselja, cvetje, kmečke hiše, slika pa tudi obmorske vedute.

Ob realističnih izhodiščih, ki jih slikarka Zupanova zastopa, je prav barva njeno osnovno izrazilo, ki ji posveča največ pozornosti. Naravne resničnosti ne želi prenašati fotografsko, marveč jo skuša z njej lastno domiselnostjo predstaviti, ko svoje globje spoznanje upodablja...«. Pred samo otvoritvijo je bil še kulturni spored. Zelo skrbno je pripravila z učenci šole recital tovarišica Zala Toš. Nastop moškega pevskega zbora pod vodstvom Lenke Kraljeve pa je zaokrožil lepo kulturno doživetje na Ljubnem.

Vezi z rojaki onkraj meje

Prosvetno društvo Franc Herle iz Solčave je vrnilo obisk prosvetnemu društvu Zarja iz Železne Kaple, ki nas je obiskalo pred nekaj leti in predstavilo svoj kulturni program.

Z namenom, da čimtesneje sodelujemo, se srečujemo in navezujemo prijateljske stike. Tako smo obiskali Železno Kaplo, naš najbližji sosednji kraj v Avstriji.

Srečanje je potekalo v prijetnem prijateljskem vzdušju. Nič čudnega, saj onkraj meje živi precejšnje število rojakov Solčanov, ki so nas prišli pozdraviti.

Z izbranimi diapozitivi smo jim predstavili Solčavo in njeno okolico, nastopila je mladinska plesna skupina, mešani pevski zbor prosvetnega društva in ženski pevski

zbor Iskra sta zapela nekaj pesmi, za prijetno razpoloženje pa sta poskrbela narodnozabavni ansambel Solčavski fantje in zabavna skupina Diamanti.

Predsednik prosvetnega društva Zarja se je zahvalil za obisk. Pozdravil nas je tudi znani koroški borec Peter Kuhar. Obojestransko smo izrazili željo, da s takšnimi srečanji nadaljujemo, saj krepijo in utrjujejo prijateljske vezi med zamejskimi Slovenci in matično domovino.

Tiho tudi upamo, da se bomo na prihodnji obisk pripeljali v Železno Kaplo preko mejnega prehoda Pavličovo sedlo, ki je v neposredni bližini Solčave.

F. P.

Kmečki praznik v Trnavčah

Tudi letos bo kmečka prireditev v Trnavčah. Opozarjamo prijatelje starih kmečkih običajev, da bo prireditev v Trnavčah v soboto, dne 23. avgusta 1986. Pričela se bo ob 17. uri s tekmo koscev in grabljic. Ob 19. uri pa bo zaigral vesele viže za ples ansambel ŠIK.

Kot obetajo prireditelji, bo v Trnavčah ta dan videti poleg tekme koscev in grabljic še mlatenje žita, kuhanje žganja, izdelovanje košev, izdelovanje metel, ceplenje skodl in srečanje za kmečko mizo.

Uvod v prireditev pa bo že tradicionalna povorka vseh nastopajočih. Pridite, v Trnavčah bo spet veselo!

Upokojenci na Ljubnem

V članku julijskih Savinjskih novic pisec navaja o izrednem občnem zboru sledeče: »Sklenili so, da se bodo v prihodnje izogibali vsakršnim notranjim sporom, kar je doslej močno oviralo delo društva.«

Kot bivši tajnik, deloma tudi blaginjak skozi dobo 17 let ugotavljam, da vseskozi ni bilo

med nami kakršnihkoli sporov! Društveno delo je bilo izredno aktivno in uspešno! Težave so nastale v zadnjih letih ko nismo mogli dobiti predsednika, tajnika, niti blaginjaka.

V starosti preko 80 let sem iz zdravstvenih razlogov moral tudi pri organizacijah v pokoj!

Ivan Marovt

Planinci vabijo

Mozirski planinci prireajo proslavo 90-letnice prve Mozirske kočice. Tako bo v počastitev občinskega praznika, jubileja Mozirske kočice in Dneva planincev Slovenije v petek, 5. septembra 1986 ob 19. uri otvoritev razstave Planinstvo v Gornji Savinjski dolini v Galeriji Mozirje.

V soboto, dne 6. septembra 1986 pa bo proslava jubileja pred Mozirsko kočjo. Poleg kulturnega sporeda, bodo ob tej priliki predali uporabi prenovljeno kočjo. Prireditev se bo pričela ob 11. uri.

Planinska zveza Slovenije in Planinsko društvo Mozirje pa vabita v nedeljo, dne 14. septembra 1986 vse ljubitelje planinstva na Dan slovenskih planincev, ki bo v Moravi pri Mozirski koči. Pričetek osrednje prireditve bo ob 11. uri.

Ker pričakujejo, da bo ob Dnevu planincev obiskalo

Mozirsko kakih 5 do 6000 planincev, priporočajo udeležencem, da upoštevajo navodila prirediteljev:

Pristop je mogoč s posebnimi avtobusi (do 50 oseb) do parkirnega prostora Planinske ravne, to velja tudi za kombije. Ostali avtobusi morajo parkirati v Žekovcu, ali kje drugje. Promet bo enosmeren na relaciji Žekovec — Šmihel in sicer od 7. do 12. ure gor in od 12. do 17. ure navzdol. Peš dostopi so iz Mozirja 3 ure, Žekovca 2,30 ure, iz Šmihela 1,30 ure. S parkirišča Planinske ravne pa 30 min. Seveda je dostop možen iz Žekovca z nihalko, ki bo obratovala ves dan. Pokrovitelj prireditve je Elbroj Mozirje, prireditev pa organizira PD Mozirje. Vsa potrebna podrobna navodila daje Planinsko društvo Mozirje.

Ljubenski domači godci

Letošnji nastop domačih godcev na Ljubnem je spet pokazal novo možnost popestritve vsakoletnega bala. Že sama zamisel, da so jih že pred leti povabili k sosesovanju, je bila hvalevredna. Vendar pa menimo, da gre pri tem za nekaj prvin, ki jih, denimo, narodno zabavna glasba nima. Namreč, viže so nastale na osamelih kmetijah, po vrhovih in globačah ljubenskega konca. Še več, iz roda v rod prenašajo ljubitelji domače glasbe znanje in poznavanje skladb. Te so največkrat nastale že v času prejšnjega rodu. Gre torej za igranje, ki ga kaže ohraniti! Gre pa tudi za pospeševanje te zvrsti glasbene dejavnosti na Ljubnem, saj ima tu še domovinsko pravico, bi lahko rekli. Zaradi potrebe po glasbilih so se nekateri vaški mojstri ukvarjali z izdelovanjem le-teh. Vse to je dovolj, da bi lahko v bodoče na Ljubnem posvetili vso pozornost domačim glasbenikom.

V razgovoru s tovarišicami Kraljevo in Marovtovo smo že pred časom slišali, da nameravajo nastope domačih godcev razširiti, da želijo melodije, ki

jih ti samouki igrajo, ohraniti in arhivirati, skratka popisati. To bi pomenilo veliko dejanje za ohranitev tako plemenite ljudske umetnosti. Morda bi celo lahko s tem dodatno pritegnili obiskovalce na Ljubno, ki že tako slovi po balu. Kot vemo, so tudi o tem že razmišljali.

Torej se obeta v tem lepem flosarskem kraju ob Savinji še v tem pogledu nekaj zanimivega in morda tudi trajnega.

Med ljudsko umetnost nedvomno sodi tudi posebnost pri izdelavi butar, ki je na Ljubnem že dolgo v rabi. Tu je treba tenkočutno ohraniti način upodabljanja, ki je živ med ljudmi. V tem bo vrednost običaja ostala, čim pa bodo vplivi sedanjosti prevladovali pri upodabljanju likov, bo ljudska umetnost potisnjena v ozadje. Ne gre torej narekovati ljudem, ki nosijo nekaj tega v sebi iz roda v rod, da sedaj naenkrat prično izdelovati nekaj, kar jim je tuje, oziroma je bilo doslej neznano, potem to ni več tisto, kar lahko visoko cenimo!

A. V.

Gledalci naj sodelujejo

Po nekajletnih peripetijah, za naš nogomet še kako značilnih, so v minuli tekmovalni sezoni nogometiški Elkorja le uresničili svoje načrte in izpolnili pričakovanja ljubiteljev nogometa. V območni ligi so bili najboljši, z uvrstitvijo v slovensko nogometno ligo pa so se pojavile zahteve in potrebe na vseh področjih. Organizacijsko so klub uvrstili na zadnjem občnem zboru. Z novimi ljudmi so prišli tudi nove zamisli in nove moči.

Seveda so bile potrebne okrepitve tudi na »igrišču«. V njihove vrste so prišli Savić in Knez iz Celja, Skrbinek iz Titovega Velenja, Bajc iz Šmartnega in obetavni vratar Matevž iz Slovenj Gradca, v priprave pa so vključili še nekatere mladince iz svojih vrst. Žal je klub zapustil Mišetić, ki je bil v zadnjem času nosilec Elkorjeve igre, to vrzel pa bodo seveda skušali nadoknaditi z novimi in mladimi močmi.

Pridobili so še enega trenerja, poleti uredili pomožno igrišče, zdaj urejajo še glavno igrišče.

rišče, seveda pa se marljivo pripravljajo. Ta teden so odšli na tridnevne skupne priprave, do začetka prvenstva, ko bo 31. avgusta v prvem kolu v Mozirju gostovalo moštvo Teol Slovana, bodo odigrali še dve koli v pokalnem tekmovalju in več prijateljskih srečanj, predvsem z močnejšimi tekmeči.

Trener Bojan Prašnikar dodaja: »Zavedati se moramo, da je kakovostna razlika med obema ligama veliko in da večina naših igralcev v slovenski ligi še ni igrala. Prej smo bili boljši od drugih, zdaj ne bomo. Morebitni »kiks« z boljšim nasprotnikom na domačem igrišču nam zato ne sme vzeti volje in moči, zlasti ne našim zvestim navijačem. Če se je doslej zbiralo ob igrišču 1.000 gledalcev, želimo in upamo, da se jih bo poslej še več, da bodo resnično naš dvanaajsti igralec. Pričakujemo dobro igro in enakovreden boj z moštvi iz druge polovice slovenske lige.

J. P.

Kužna znamenja posebna zanimivost

V dolini imamo najrazličnejše pomnike, med njimi tudi kužna znamenja. Ta nas spominjajo na čase kuge v naših krajih. Žal so mnoge odstranili ljudje iz nevednosti ali pa tudi zaradi objestnosti. Ta, ki še obstajajo, pa so naša skupna skrb.

Med najlepše še stoječe spada nedvomno znamenje v Lokah. Do pred leti še kar dobro ohranjeno, sedaj vidno propada. Za pokritje s škodlami je pred kakimi šestimi leti poskrbelo mozirsko turistično društvo. Kot so vedeli domačini povedati, je znamenje zadnjič obnovil neki slikar iz Soštanja leta 1911. Seveda je zob časa storil svoje in znamenju grozi uničenje.

Odbor za varstvo kulturnih spomenikov pri občinski kulturni skupnosti je poskrbel za možnost prenove tega pomembnega kužnega znamenja, tako so vaščani Lok obljubili obnoviti streho in znamenje zidarsko popraviti, kulturna skupnost pa bo poskrbela za poslikavo, saj restavriranje fresk ne pride upoštevanje, ker se

te domala nikjer več ne vidijo. Ker pa ima arhiv v Mozirju slike znamenja iz časov, ko so bile podobe na njem še vidne, bo mogoče opraviti poslikavo, kakršna je bila. Če bo vse tako opravljeno, kot se predvideva, bo znamenje spet lahko v ponos Mozirju in dolini.

Nekoliko skromnejše je znamenje v Ljubiji, ki ga je pred leti podrl voznik osebnega avtomobila in popravila pa Kulturna skupnost s sredstvi zavarovalnice. Odbor za varstvo kulturne dediščine si je prizadeval, da bi se v štirih nišah znamenja uredile podobe, kar bi zunanji izgled spomenika zelo polepšalo. Izvajalec pa je svojo obljubo pozabil in tako so poiskali drugega izvajalca v Titovem Velenju. Za delo se je obvezala slikarka Veronika Svetina, ki bo poskrbela, da bo znamenje spet dobilo prvotno podobo.

Seveda je po dolini še dosti podobnih znamenj, ki bi jih kazalo prenoviti. Vendar pa je to mogoče le, če tudi krajanje sodelujejo, saj se s pičlimi sredstvi kulturne skupnosti vse to ne da uresničiti.



Mladi Lučani so pridno pomagali pri prodaji vstopnic za Lučki dan

Lučki dan je uspel

Lučani so letos spet pripravili vrsto prireditev za svoj turistični praznik, gotovo pa je višek nedeljska, ko nudijo obiskovalcem obhod štantov. Na njih želijo prikazati razne veščine, ki že niso več v rabi, marsikatera pa že pozabljena. Seveda pa je na štantih mogoče tudi kaj kupiti. Letos so izdali poseben vodnik, ki je nazorno prikazal razmestitev štantov in pripeljal obiskovalca na željeno mesto. Pri žganjekuhi so se ponašali z več vrst domačih izdelkov, ki da dobro pomagajo ob raznih slabostih... Spet so žene zadružnice povzročile s svojimi stari mi jedmi marsikomu skomine... Kovači so pokazali, da še znajo udarjati po nakovalu... Tudi lan so nekatere ženske obdelovale... Pred pekarino pa velika gneča, na voljo je bilo kar 20



Peter Breznik

vrst raznih pekarskih izdelkov, številne od njih vidimo sicer le še na slikah... Les so znali Lučani od nekdaj dobro obdelovati, tudi tokrat so ga... Pred Supinom je stala olecrska pošta, prav taka, kot so jo nekoč postavljali v planinah ob rižah... Ni mogoče vsega posebej naštet, vendar pa lahko poudarimo veliko zanimanje obiskovalcev za prikazano, kar je končno tudi namen prireditve.

Seveda so tudi za veseli del dobro poskrbeli in niso se pritoževali nad obiskom, ki je bil dober.

Le komu je to potrebno?

O razvojnih dosežkih in problemih manj razvite, obmejne in predvsem lepe Solčave ne kaže posebej razpravljati, ob tem pa mimo nekaterih »malenkosti« vendarle ne moremo. Na vsem področju Solčavskega z Logarsko dolino so se vsa zadnja leta prav borili za bencinsko črpalko. Potrebe za turiste, predvsem za domačine in zlasti za kmete visoko na obronkih Matkovega kota ter drugih področij, so več kot očitne, v nebo vpijoče. Najbližja črpalka je na Ljubnem, več kot 30 kilometrov oddaljena, pa še ta zaprta ob nedeljah in praznikih. Če hočeš torej po gorivo, moraš najprej do vrha napolniti »tank«, da o izgubljenem času ne razpravljamo.

Po (pre) dolgi naprezanji bodo v Solčavi v kratkem končno le dobili črpalko. Toda takšno, da bi bilo boljše, če je ne bi bilo. V središču prelepe gorske vasice, ob hišo krito še s škodlami, ob mogočno lipo in lepo kapelico, ob vse lepe okoliške stavbe, so

Predsednik turističnega društva Luče Peter Breznik nam je glede samih priprav povedal, da so te bile zelo zahtevne, obsežne in da samo društvo tega v bodoče ne bo zmoglo. Doslej je za prireditev skrbelo domače turistično društvo, izkušnje pa kažejo, da postaja prireditev iz leta v leto bolj zahtevna, zato bo treba k pripravam pritegniti več ljudi iz kraja in okolice. Ni, da bi ti ne hoteli, vendar je doslej pač bil le upravni odbor TD Luče tisti, ki naj bi za vse poskrbel. Sodelovanje sicer ni nihče odrekel, vendar pa bo treba preiti na širšo skupino ljudi iz vseh sredin kraja, ki naj vodi v bodoče vse priprave. Potem bo lažje program širiti in poskrbeti za še večjo kakovost. Saj prav to hočemo, je zaključil Peter Breznik in nadaljeval, da prireditve v sklopu turističnega praznika trajajo že kakih 14 dni, že to zahteva veliko naporov in dosledno usmerjanje. Tako je nedvomno višek kulturnega sporeda predstavil nastop Slovenskega okteta. Tudi športniki so se izkazali. No, prav ta pestrost zahteva veliko skrbi in vsestranskega sodelovanja širokega kroga domačinov.

Seveda je gmotni učinek takšne prireditve namenjen prvenstveno kraju, manj pa neposredno razvoju in pospeševanju turistične dejavnosti, meni Peter Breznik in to bo treba spremeniti. Več bomo morali posvečati pozornosti našim gostom in turističnim delavcem samim, saj ti delajo le ljubiteljsko in potem že zaslužijo tudi kako pozornost. Ne mislim s tem nagrade, gre bolj za moralna priznanja.

Ob koncu najinega pogovora je Peter Breznik povedal, da so doslej z uspehom zadovoljni, tudi zaključna prireditev je privabila veliko ljudi v Luče. Seveda bodo prvenstveno pazili na kakovost programa in vsebino točk v njem, saj si ne morejo privoščiti kakšnih zaslinih rešitev, pač pa želijo biti v vsem pristni in verni izročilu kraja, ki slovi po tem, da je gostoljuben in prijazen.

Ljubno spet oživel

Flosarskega bala na Ljubnem ob Savinji ni treba posebej predstavljati. Šestindvajset zaporednih let te narodopisne, turistične in tudi zabavne prireditve, seveda samo po sebi veliko pove. V tem obdobju je raven prireditve nihala, vendar so Ljubenci vedno znova poprijeli za delo in se svojemu balu ne mislijo odreči. To so dokazali v zadnjih letih, ko so zadnje julijske in prve avgustovske dni obogatili z novimi prireditvami in flosarski bal resnično osvežili.

Tudi letos je bilo tako. Že v četrtek zvečer so se na prijetnem prostoru ob Savinji z narodnimi pesmimi predstavile članice domačega pevskega zbora. Vzdušje je bilo zares enkratno, ljubitelji domače pesmi so terjali vedno nove in nove pesmi, vse skupaj pa se je končalo s skupnim prepevanjem, pravim ljudskim, kar daje temu nastopu poseben čar in pomen.

Prav tako kot pevke so se dan kasneje izkazali domači pevci z večerom podoknic. Lepe pesmi so prepevali od hiše do hiše, po vsem trgu, zelo mladim in malo manj mladim dekletom in ženam. Vse so bile počaščene in srečne, v zares prijetnem in veselem vzdušju pa so uživali vsi, žene, pevci, sosede in prava množica poslušalcev, ki je pevce spremljala po vsem Ljubnem v pozni večer.

Tudi na šport niso pozabili. V četrtek so se v namiznem tenisu pomerili paraplegiki iz vse Slovenije, v soboto so ves dan merili moči odbojkarice in odbojkarji iz številnih klubov, seveda pa je bila na vrsti tudi nogometna tekma za flosarski pokal. Sobotni lep in prijeten večer ob Savinji so pričeli člani domače folklorne skupine, nato pa se je pričelo zares množično rajanje, ki je za številne trajalo do jutra, za nekatere pa še dlje. Najmanj tri tisoč ljudi se je veselilo pozno v noč, ob številki, koliko so zapravili, pa se človeku zavrti v glavi. Flosarski bal ima torej zares svojo moč, kaže pa tudi, da smo v teh časih še kako potrebni sprostitve in razvedrila. Je pač tako.

Nedelja je bila seveda višek prireditve, ki ji novosti tudi ni manjkalo. Namesto prave budnice z dobrimi godbeniki, so tokrat prireditelji povabili ljudske godce z Ljubnega in predvsem okolice, ki so dopoldne z igranjem domačih viž po Ljubnem in v njegovem središču zares prijetno oživili mrtvilo po neprespni noči. Ta zamisel je zares vredna pohvale. Takšno »budnico« so pripravili prvič in zagotovo ne zadnjič. Ob njenih naslednjih ponovitvah jo bodo še obogatili in tako flosarskemu balu dodali novo privlačnost. In prav je tako.

Popoldne je skozi trg krenila vsakoletna povorka, ki je prikazala nekdanji in sedanji utrip kraja, za njo pa so bili seveda na vrsti flosarji. Do prireditvenega prostora in množice obiskovalcev so se na

enem flosu pripeljali flosarji, ki so jih sprejele žene in dekleta, na drugem, nekoliko manjšem pa so prikazali, kako so nekoč pripravljali hrano. Okusen golaž po programu se je vsem še kako prilagel, a osvežitev v Savinji tudi.

V skladu z izročilom so tudi tokrat v osrednji točki prikazali šege in navade, ki so spremljale trdno garanje nekdanjih flosarjev, pri čemer pa zanimivih in šaljivih dogodivščin ni manjkalo. Nekatere so obudili in nasmejali obiskovalce, ob tem pa seveda opravili še krst, s katerim so v svoje vrste sprejeli novega flosarja. To je bil tokrat Nado Naraločnik, ki je preizkušnjo dobro preстал in v skladu z navado tudi dobro zalil, zunaj in znotraj. Zlasti pri slednjem je bil deležen znatne pomoči starih prijateljev.

Vsako leto obdarijo tudi najstarejšega še živečega flosarja.



Flosarji so letos res prispeli na kraj osrednje prireditve na njihov način

rja, ki ob tem obudi spomine na zanimive dogodke iz življenja in dela flosarjev. Tokrat je bil to Ivan Klemenčič z Ljubnega, ki je s flosarijo pričel, ko mu je bilo komaj pol leta več, kot deset let. Njegova pripoved o »ta pravi flosariji« je bila zanimiva in za »sedanje« flosarje tudi poučna, prav tako pa so bili poučni in zanimivi vtisi in napotki Nade Dević iz Zagreba, ki Ljubno obiskuje že celih 30 let. Priznanje za to je bilo simbolično darilo, ki ga je vsako leto deležen gost, ki največ let zapored obiskuje Ljubno. Spominsko darilo je prejel tudi boter letošnjega novega flosarja, ki je bil tokrat direktor Zgornjesavinjske kmetijske zadruge Mozirje, Lojze Plaznik.

Prijetno, sproščeno in veselo vzdušje se je s tem nadaljevalo, in trajalo še dolgo. K uspešni izvedbi, že 26. flosarskega bala je veliko pripomoglo zares lepo vreme, seveda pa ne smemo pozabiti marljivih organizatorjev in številnih Ljubencev ki v dneh okrog svoje ga flosarskega bala zares živijo za svojo prireditev. Flosarsko in organizacijske izkušnje starejših ter zagnanost in nove zamisli mladih, so porok, da bo Flosarski bal na Ljubnem v bodoče še boljši.

J. P.

Razstava v Lučah

V okviru letošnjih turističnih prireditev v Lučah so odprli v šoli razstavo azijskega slikarstva. To je sicer nenavadna vsebina za naše prilike, vendar pa je pomemben prispevek k spoznavanju umetnosti tako daljnih dežel.

Najprej je povedala nekaj misli o samem razstavljalcu Rado Malenšku iz Ljubljane Olga Šiljarjeva. Simona Moličnik je zaigrala nekaj azijskih skladb, nato je vsebino razstave pojasnil lastnik likovnih del Rado

Malenšek, ki je dober poznavalec te umetnosti, saj je znal po svojih zbirkah azijske likovne umetnosti

Čeprav bi nekdo mislil, da podobne razstave ne sodijo v program krajevne prireditve v Lučah, je treba poudariti posebnost del za naše prilike, saj je le redka priložnost, da človek vidi dela azijskih likovnih ustvarjalcev. Izhajati je pač treba iz dejstva, da se človek skozi vse življenje uči...

O zavarovalnih osnovah in plačilu prispevkov za kmete in obrtnike

Na podlagi zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju so bile sprejete osnove za odmero pravic in za obračunavanje in plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno zavarovanje kmečkih zavarovancev. Prispevki so porasli napram preteklemu letu za

105% in temu primerno so se povečali tudi zneski na odločbah o odmeri davkov in prispevkov.

Zaradi lažjega razumevanja odmernih odločb vam podajamo letni izračun prispevkov za kmečke zavarovance po posameznih zavarovalnih razredih:

I.	55.977 din	VI.	239.948 din
II.	67.171 din	VII.	383.923 din
III.	78.370 din	VIII.	575.885 din
IV.	172.128 din	IX.	767.846 din
V.	202.512 din	X.	959.806 din

Pripominjamo, da v znesku prvih treh zavarovalnih razredov ni upoštevan prispevek za zdravstveno zavarovanje, ki znaša 20% od katastrskega dohodka, povečan za 4.500.— din pavšala. Prvi trije razredi tudi ne zagotavljajo popolne socialne varnosti kmečkega zavarovanca.

Prispevek je izračunan za enega zavarovanca v odmernih odločbah pa prispevek bremeni vse zavarovance na kmetiji.

Skupnost invalidskega in pokojniškega zavarovanja je skladno z Zakonom o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavosti, opredelila kriterije za razvrščanje delovnih ljudi, ki se jim ugotavlja dohodek v zavarovalne osnove glede na njihovo ekonomsko moč. Le-to se ugotavlja glede na doseženi dohodek zavezanca (celotni prihodek, zmanjšan za mate-

rialne stroške in amortizacijo) za preteklo leto, zmanjšan za osebne dohodke in nadomestila osebnih dohodkov pri njem zaposlenih delavcev pod pogoji in po merilih kolektivne pogodbe.

Glede na to, da SPIZ določa mesečne zavarovalne osnove, je s sklepom opredelila tudi ekonomsko moč zavezanca v skladu z njegovim doseženim povprečnim mesečnim dohodkom. Ta doseženi povprečni mesečni dohodek zavezanca je izkazan kot mnogokratnik povprečnega mesečnega bruto osebnega dohodka zaposlenih delavcev v SR Sloveniji v preteklem letu, s čimer je vzpostavljen trajen mehanizem ugotavljanja ekonomske moči zavezanca tudi v bodoče.

Razvrščanje obrtnikov v zavarovalne osnove za leto 1986 glede na dosežen dohodek in plačilo prispevkov na tej osnovi je razvidno iz tabele.

Razred	Dos. I. doh. v din nad	do	Zavarovalne osnove brutto	netto	Prispevki
I.	—	902.964	58.410	40.591	32.841
II.	902.964	1.354.440	87.615	60.886	49.262
III.	1.354.440	1.805.928	116.821	81.182	65.683
IV.	1.805.928	2.528.304	146.025	101.477	82.103
V.	2.528.304	3.611.856	204.436	142.068	114.944
VI.	3.611.856	4.966.296	262.846	182.659	147.785
VII.	4.966.296	6.772.224	292.052	202.955	164.206
VIII.	6.772.224	9.029.640	350.463	243.546	197.048
IX.	9.029.640	11.438.532	408.873	284.137	229.889
X.	11.438.532	—	467.284	324.728	262.730

UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIHODKE SO MOZIRJE

DO GORENJE

MALI GOSPODINJSKI APARATI

p. o., NAZARJE

vabi k sodelovanju

Tovarna malih gospodinjskih aparatov je vedno štela med najuspešnejše proizvodne organizacije v Gorenju. Tako smo se odločili, da iz TOZD v DO Gospodinjski aparati, formiramo enovito delovno organizacijo Gorenje Mali gospodinjski aparati. Smelost za ta korak nam dajejo dosednji delovni in poslovni rezultati, ter sodoben in tržno uspešen proizvodni program. Smo največji proizvajalec malih gospodinjskih aparatov v Jugoslaviji, kar 56% proizvodnje izvozimo v vse dežele Evrope, ZDA, Kanado, Avstrijo. Sodelujemo z vodilnimi proizvajalci v Evropi. Zdaj, ko smo začeli poslovati kot enovita DO Gorenje Mali gospodinjski aparati, zahtevajo naši razvojni in proizvodni načrti nove strokovnjake. Zato vabimo k sodelovanju tiste, ki bi nam s svojimi sposobnostmi, znanjem in prodornostjo pomagali do uresničitve naših načrtov.

Potrebujemo delavce z visoko in višjo izobrazbo elektro, strojne in ekonomske smeri za opravljanje zahtevnejših del na področju:

- konstrukcije
- tehnologije
- kakovosti
- komerciale
- financ

Nudimo vam ustrezne pogoje za delo in strokovno izpopolnjevanje, nudimo vam pomoč pri reševanju stanovalniškega vprašanja in ugodne pogoje za delo. Če vas zanima življenje in delo v enem najlepših delov Slovenije, v Zgornji Savinjski dolini, kjer boste samo eno uro vožnje oddaljeni od Ljubljane, pol ure od Celja, postanite naš sodelavec ali naša sodelavka. Razmislite, odločite se in nam pišite.

Sporočite nam podatke o vaši strokovni izobrazbi, delovnih izkušnjah, napišite o vaših pričakovanih in pogojih za zaposlitev pri nas. Mi vam bomo zagotovo odgovorili. Telefonirate pa lahko neposredno direktorju v delovno organizacijo Gorenje Mali gospodinjski aparati, Nazarje, na tel. 831-700, tov. Jožetu Kudru.

Svojo ponudbo pošljite na naslov:

GORENJE SOZD, o. o., Titovo Velenje, Delovna skupnost Splošni posli, Sektor kadrovskih zadev, Partizanska 12, 63320 TITOVO VELENJE, pod oznako »ZA MGA NAZARJE«.



S čebelarji

Že po tradiciji, letos sedemnajstič po vrsti, se je čebelarskega praznika v Gornjem gradu v nedeljo popoldne udeležilo veliko domačinov. — Še dopolne čemerno vreme je popoldanskim prireditvam naklonilo nekaj sonca. Prizadevni turistični delavci so se zaradi hvaležnega občinstva, med njimi so bili menda kar vsi Nizozemci in Belgijci, kolikor jih je ta čas v kampu Menina in na turističnih kmetijah Zadrecke in Savinjske doline, oddahnili.

Letos so uporabili dve »vabi«: koncerte cerkvenih pevskih zborov v katedrali in na prostem, ter TV-uvazdo Mita Trefalta. Med pevci so se vabilu odzvali Šmihelčani, Solčavani,

Šmarčani in domači pevci, ki so pritegnili veliko pozornost, kakor tudi domači godci in ansamblji J. Ugovška, T. Lamprečnika in Premium.

Otroci so se nalizali zdravega medu, starejši in mlajši privezali dušo in se zavrteli ob vižah Fantov z vseh vetrov, nekateri so se lahko pomerili v lokostrelstvu, ki je tudi sicer v tem kraju poglajno izjemne korenine, vsi skupaj pa obudili znanje in spomine na čebelarjenje. Posebno ugodno je padel v oči nastop solarjev, v skečih in pleših, kar izpričuje, da gornjegrajski prosvetarji še nimajo počitnic. To pa je ugotovitev, ki je ni mogoče presaditi v mesto.

MITJA UMNIK

MERCATOR ZGORNJESAVINJSKA KMETIJSKA ZADRUGA MOZIRJE

objavlja
prosta dela in naloge

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB:

1. KURIRJA — VZDRŽEVALCA
2. PRIPRAVNIKA — EKONOMSKEGA TEHNIKA

V TOZD BLAGOVNI PROMET:

3. AVTOKLEPARJA za mehahično delavnico

Pogoji za zasedbo del so:

- splošni,
- posebni:

pod 1) kurir — vzdrževalec je lahko delavec — moški s primerno poklicno šolo, vsaj enoletnimi delovnimi izkušnjami, z vozniškim izpitom B kategorije, odsluženim vojaškim rokom,

pod 2) pripravnik je lahko delavec z dokončano ekonomsko srednjo šolo brez delovnih izkušenj,

pod 3) avtoklepar je lahko delavec z dokončano poklicno šolo ustrezne stroke, ki že ima nad dve leti delovnih izkušenj v avtokleparski stroki.

Poskusno delo pod 1) in 3) bo trajalo dva meseca.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, razen za pripravnika, kjer bo trajalo le za čas pripravnštva (6 mesecev). Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati dostavijo kadrovski službi zadruga do 31. avgusta 1986. O izbiri bodo pisno obveščeni v roku 10 dni po poteku roka za prijavo.

Kmalu bo cesta skozi Hom

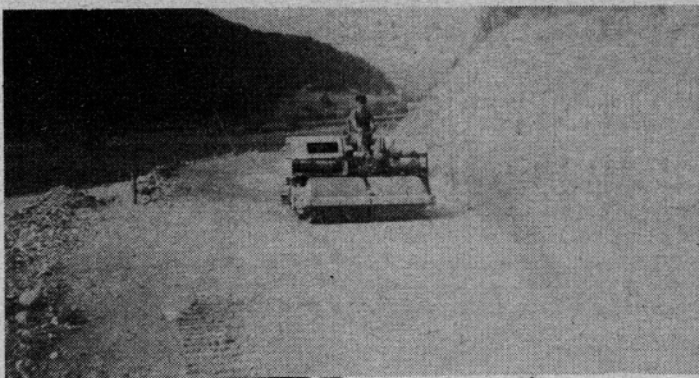
Dela na prenovi ceste skozi Hom hitro napredujejo. Povsem drugače kot smo vajeni sicer, je organizacija dobra, dovolj je strojev in dobro je načrtovano delo, zato je tudi pričakovati, da bo posodobljena cesta od Gornjega grada do Radmirja gotova do občinskega praznika letos.

Da bi zvedeli o samem poteku del, smo razgovarjali s predsednikom gradbenega odbora inž. Jožetom Pozničem, ki je povedal, da zemeljska dela dobro napredujejo, da je domala gotov tudi spodnji stroj cestišča, da se trenutno opravljajo izravnalna dela, tem pa bo sledila asfaltna prevleka. Gre za 3.000 dolžinskih metrov ceste, ki je zahtevala še vrsto drugih, zahtevnih del, kot so odvodnjavanja, širitve samega cestišča, razni nasipi in podobno. Seveda bi lahko rekli, da so dela zahtevna in zato

tudi draga. Treba je reči tudi nekaj o nasipnem materialu, ki ga je NIVO Celje zagotovil iz Savinje, če bi ne bilo tako, bi seveda stroški bili še znatno višji. Že sedaj predvidevamo, vsaj tako je v pogodbi, da bodo dela stala okoli 215 milijonov dinarjev.

Jože Poznič je poudaril še pripravljenost lastnikov zemljišč, ki v ničemer niso delali težav pri širitvi ceste, pa tudi sicer so pokazali veliko razumevanja, zato v teh stvareh ni bilo zastojev. Prav to pa je pogosto vzrok za razna zamujanja.

Končno gre pohvaliti izvajalca Cestno podjetje Celje, ki je vsa dela prevzelo in tudi poskrbelo za takšno organizacijo dela, ki zagotavlja uspešno izvajanje zahtevnih nalog, kot je posodabljanje ceste skozi Hom.



Dela na cesti Radmirje — Gornji grad lepo napredujejo

Odpadkov ni, črnih odlagališč pa vse več

Skrb za varstvo okolja končno tudi pri nas prodira v zavest večine in postaja vse bolj pomembna v našem vsakdanjiku, saj sami sebe vsekar ne moremo brezbrizno uničiti. Vsega tega se zavedajo tudi v Gornji Savinjski dolini, čeprav tam večjih onesnaževalcev okolja ne poznajo. Ob tem, da jim umirajo gozdovi, začetek in pogoj njihovega obstoja in razvoja, za kar sami niso v celoti krivi, so največji »sovražniki« lepega okolja prebivalci sami. Ne vsi, pa vendar. Z vse hitrejšim razvojem pred leti in ob pomanjkanju primerne zavesti, so se v preteklosti soočali z resnično namarnim odnosom do okolja. Smeti in odpadki so ležali vsepovsod v prelepi naravi, v gozdovih, na travnikih, ob rekah in potokih... Nekateri je vendarle bolelo srce in do danes so marsikaj ukrenili, na boljše seveda.

Predvsem je občinska skupščina leta 1983 sprejela odlok o obveznem odvažanju in odlaganju smeti in odpadkov. S tem odlokom je bilo za organiziranje odvoza smeti in odpadkov določeno današnje Komunalno podjetje Mozirje, določbe odloka pa seveda predvsem zavezujejo vse občane. Določbe so več ali manj jasne, težav pa ob tem nikakor ne zmanjka. Odlok predvideva tri načine skrbi za odpadke. Odvoz v tipskih posodah, odvoz s kontejnerji in zakopavanje smeti in odpadkov, kjer odvoz resnično ni mogoč.

Skupščina komunalne interesne skupnosti je s tem v zvezi imenovala posebno komisijo, v njej so sodelovali predstavniki posameznih krajevnih skupnosti, ki je določila meje za posamezne načine odvoza in shranjevanja odpadkov. Žal vsi krajski teh mej ne poznajo, ali jih nočejo, s tem v zvezi pa se pojavljajo največje težave. Zlasti na nekaterih kmetijskih področjih krajski nimajo tipskih posod, čeprav so jih po odloku obvezni kupiti, vse z izgovorom, da odpadkov nimajo. Da jih porabijo za gnojila, kurivo in podobno. Nemo goče je seveda trditi, da v da-

našnjem času odpadkov ni. Dokaz za to so številna nova črna odlagališča, zlasti na področjih, kjer se krajski upirajo odvozu. Ob tem ne smemo pozabiti, da so po krajevnih skupnostih z najrazličnejšimi akcijami v preteklih letih večino prej znanih črnih odlagališč očistili.

V skladu z odlokom je izvajalec dolžan odvažati smeti tudi na teh področjih. Tipični posod ni in posebno vozilo se tod vozi prazno, stroški pa seveda zato niso nič kaj manjši. Tu nastaja nov razkorak med izvajalcem in uporabniki. Izvajalec namreč mora in po odloku tudi lahko zahteva plačilo storitev, čeprav teh ne opravlja. Vse primere nespoštovanja odloka je obravnaval sodnik za prekrške in temu ustrezno odločil, da morajo vsi zavezanci spoštovati odlok in kupiti tipске posode. Skupina krajanov se je pritožila na republiški senat za prekrške, ki je vsem naporom za varstvo okolja navkljub, odločbe razveljavil in jih vrnil v ponovno odločanje občinskemu sodniku za prekrške. Krajski si sedaj napačno razlagajo, da so oproščeni obveznosti. To seveda ni res, saj bo sodnik za prekrške izdal nove odločbe, podkrepljene z mnenji pristojnih občinskih inšpektorjev.

Težav, nalog in problemov torej ne bo zmanjkalo. Žal. Jasno je, da bodo morali občani spoštovati določila skupno sprejetega odloka, krajevne skupnosti in drugi očistiti črna odlagališča, potruditi pa se bo moral tudi izvajalec, saj tudi pri njem ne manjka pomanjklivosti, ki tudi vplivajo na razpoloženje krajanov. Dejstvo tudi je, da po vseh večjih središčih, kjer so se ljudje navadili na redno odvažanje smeti in odpadkov, odvoz poteka brez problemov in tudi krajski sami so bolj čisti. Res pa je tudi, da skupine krajanov na že omenjenih kritičnih področjih preprečujejo posameznikom, ki tipске posode imajo, da bi vanje odlagali smeti in skrbeli za lepše okolje. Tudi takšni smo, zato je takšno še okolje.

J. P.

Delavska univerza Mozirje

bo v izobraževalni sezoni 1986/87 organizirala naslednje izobraževalne oblike:

1. Nižja glasbena šola: oddelki — klavir, harmonika, pihala, trobila.
2. Splošno izobraževanje: tečaji — krojenja in šivanja, pravilna uporaba in vzdrževanje gospodinjskih strojev, predavanja različnih interesnih področij (zdravstvo, estetika, kultura, turizem ipd.)
3. Dopolnilno strokovno izobraževanje: tečaji za: varstvo pri delu, higienski minimum, vratarje in čuvaje družbenega premoženja, tuje jezike (začetni in nadaljevalni — nemščina, angleščina), voznike vilicarjev, skladiščnike, prodajalce (psihologija potrošnika), stroje-piske, ostalo strokovno izobraževanje po želji in potrebah DO
4. Za področje strokovnega izobraževanja — šole do V. stopnje zahtevnosti zbiramo informativne prijave in sicer za tehniške šole: strojna, lesna, elektro, tekstilna, komercialna, poklicna šoferska, administrativna in upravno administrativna, ekonomska

Prijave sprejema Delavska univerza Mózirje do 5. 9. 1986 in sicer od 7. do 14. ure ob sredah pa od 7. do 16. ure.

Posebnost, ki še čaka...

Ko so prebolski jamarji skupaj s plahninci Luč prodrli v Ledeno jamo, ki leži kakih 1680 m visoko pod Raduho, smo o tej naravni posebnosti veliko pisali. Žal pa doslej ni uspelo zagotoviti sredstva, s katerimi bi bilo mogoče urediti dostop in seveda možnost ogleda.

Peter Jež, predsednik PD Luče je o tem povedal sledeče. Neugodno vreme zavira dostop do jame in v njo. V jami je voda, vhod pa je prekrit z ledom. Da bi jamo uredili za obiske, bi morali najprej zgraditi brvi in stopnice, vhod pa urediti na ustreznem kraju, kot je sedaj. Da je jama res prava posebnost, pričajo izjave strokovnjakov, ki menijo, da so nekateri

mogočni kapniki stari preko 80 tisoč let.

Želja planincev Luč in tudi širše javnosti je, da bi jamo odprli za ogled, vendar pa je tu v prvi vrsti ozka gozdna cesta, ki vodi do jame oziroma v njeno bližino, nekoliko je ovire tudi v oddaljenosti, pa seveda tudi sredstev primanjkuje. Če pa bi jo že odprli, bi lahko bila dostopna le najavljenim skupinam, ki bi si pod vodstvom poznavalcev jamo ogledale. Nič ni mogoče reči, kdaj bo to, je pa pričakovati, da bodo v kratkem spet prebolski jamarji jamo pregledali in opisali možnosti za najnujnejšo ureditev krajske posebnosti Ledene jame.

Zanimiva ženska v Bočni

Če človek sorazmerno dolgo hodi po svetu z odprtimi očmi in ušesi, potem naleti, čeprav zelo redko, vendar pa tudi na tako zanimivo osebnost, kot je Berta Miklavc v Bočni. Pri svojih 84 letih je bistrega spomina in lepega izražanja, kar potrjuje njeno prizadevanje, da se sama ob lastni volji izobražuje in dvigne nad poprečje njenih nekdanjih vrstnic.

Kot hčerka delavca in občinskega sluga v Bočni in ob še devetih sestrah in bratih ni mogla pričakovati, da jo bodo od doma lahko poslali v šole ali v uk. Deset lačnih ust je pomenilo v tistih časih hudo breme in veliko skrb še celo za premožne družine, kaj šele za Ropovo, ki je bila brez kosa zemlje in je živela le od žuljev staršev.

Še ko je v šolo hodila jo je učitelj Bizjak razumevajoče pustil iz šole kako uro prej, da je lahko raznosila pošto in tako prislužila nekaj malega za skupne potrebe družine. Ko ni bilo drugega, je tolkla kamenje v Gradišcu, to je bil zelo trd kruh, še celo za tako mlado dekle, dejansko je bila takrat še otrok. Morda so jo te trde izkušnje vodile k odločnosti in iskanju lepšega kruha. Imela je veliko veselje do glasbe, zato se ji je ponudila prilika, da je spoznala večšine orgljanja. To znanje je dopolnila v posebnem tečaju za organiste v Mariboru. Tam ni bilo lahko, saj je bila na vsem takratnem Štajerskem edina ženska, ki je opravljala to delo. Tako se je doma posvečala tudi delu v prosvetnem društvu, pela je, igrala je in bila je vedno pripravljena kaj storiti za svoj kraj. Sedemnajst let je bila stara, ko je postala organistka in to delo je opravljala polnih petdeset let! Ko pa je bočka Hranilnica in posojilnica potrebovala tajnika, se je spet znašla med tečajniki, tokrat med hranilničarji v Celju.

Tečaj je pripravila takratna Zadružna zveza, vodil pa ga je znani hranilničar in revizor

Pušenjak. Tako se je s pridnim učenjem kmalu uveljavila še pri delu v domači hranilnici. Še danes lepo pove katere hranilniške posle so vse opravljali v Bočni. Brez vztrajnosti pač ne bi zmogla vsega, za kar so sicer bili šolani ljudje...

Prijazno nam je obljubila poiskati razne listine, ki jih še ima iz časov hranilnice, da bi lahko iz njih spoznali kaj več o dejavnosti bočke hranilnice in posojilnice. Tudi dragocene slike je takoj odstopila, saj ve, da bodo tako skrbno hranjene v arhivu Kulturne skupnosti in bodo lahko kdaj pomagale razvozlati kakšno zagato okoli življenja v Bočni med obema vojnoma.

Njeni spomini so bogati, pestri, pa tudi hudi. Predvsem so takšni tisti iz časa vojne, ko je pod streljo okupatorja padel njen mož in dom je bil za nekaj let izgubljen. Seveda je takoj po osvoboditvi pomagala kot tajnica KLO bočna. Tudi tisti časi niso bili lahki, saj je bilo



veliko domačij v kraju požganih, številnih krajanov pa ni bilo več domov iz zaporov, partizanov in pregnanstva.

Berta Miklavcova je prijetna sogovornica, veliko tenčie preteklosti lahko odgrne s svojim odličnim spominom in kar je najvažnejše, rada to stori.



Stanovanjski blok v Lučah

Zadovoljni turisti

Pri Kneblovih v Gornjem gradu so že dolga leta prizadevni v nujenju prijazne in gostoljubne turistične ponudbe. Vsako leto prihaja dosti takih gostov, ki so že kar nekako na Prodih doma, to pa pomeni, da so zvesti hiši, ker se jim tu pač dopade in ker so s ponudbo zadovoljni. Ko smo letos ob hudi vročini obiskali Kneblove, so nam povedali, da je trenutno malo »stalnih«, da pa je kar precej novih gostov. Zato so bili nekako v zadregi, koga naj izberejo za pogovor.

Zunaj je pod lipo bilo lepo prijetno, zato smo povabili starejšo gostjo Mandico Martinovič in mlado študentko Jasmino Redžepović in ju povprašali, kako se počutita, zakaj prihajata na kmetijo, kako se jima dopade krajina, kaj sta si doslej ogledali v Gornjem gradu oziroma pri nas in še smo bili radovedni.

Najprej Mandica Martinovič, ki je takoj povedala, da prihaja h Kneblovim že sedmič. Prej je prihajala največkrat z vnuki, tokrat pa je sama. Ja zakaj prihaja — zato ker ji je hiša všeč, ker so to dobri ljudje, ki izžarevajo prijaznost, ker je okolica kmetije lepa, da se to z besedami sploh ne da opisati, da je mir, ki ga sicer le težko kje najdeš, da je oskrba dobra in na visoki kakovostni ravni... Torej samo najboljša, čeprav nikogar od domačih ni bilo v bližini, lahko je bilo razbrati iz vsega, kar nam je

naša sogovornica povedala, da se resnično odlično počuti. Sploh, pa je menila Mandica Martinovič, ni primerjave s podobnimi dopusti v hotelih, kjer si odvisen od kulture sestanovalec ali bo potekalo bivanje mirno, kjer si vezan na vrsto nenapisanih pravil in kjer teče vse nekako po ustaljenem redu. Prav tu je na kmetiji drugače. Opazuješ delovni vrvež od ranega jutra do pozne noči, vse je nekako polno razvedrilnih vtisov, ni skratka dolgčas. Tudi če je slabo vreme smo gostje kot družina in zato ne manjka družabnosti. Sicer pa je treba občutiti to pripadnost k družini kmeta v času našega dopusta. Vendar pa tega ne izkoriščamo, saj vemo, da ima kmet svoje delo, od katerega živi, mi pa mu ne smemo stati v napoto... No, saj smo tudi v pomoč, če tako nanes. Spominjam se, ko smo vsi priskočili na pomoč pri spravi sena pred neurjem, ki se je obetalo. To je povsem razumljiva posledica medsebojne navezanosti.

Razvilo se je prijetno kramljanje pod lipo. Prisledli so še drugi gostje in kaj kmalu smo bili sredi pogovora o kraju, krajini, ljudeh, zgodovini in še kaj. Pa smo morali žal ugotoviti, kako malo znamo ponuditi gostom naših kulturnih znamenitosti, res so vsi navzoči videli cerkev v Gornjem gradu, želeli pa so zvedeti veliko več o zgodovini kraja, saj so slutili, da se je tod nekoč marsikaj dogajalo. Prav tega pa ne znamo povedati ljudem, da bi bilo njihovo počitnikovanje pri nas še bogatejše. Spet se je potrdilo tisto, da smo turizem ljudje, ki bi morali drug drugemu veliko več nuditi, torej tudi nekaj naše preteklosti. Prav zanimiv je bil kratek razgovor z mlado študentko Jasmino Redžepović. Jasno je bilo prvo vprašanje, če ji ni dolgčas, ko je tu sama, če ne pogreša zabave in podobno.

Menila je, da se je odločila za dopust v miru in ga je tudi doživela. Da ima v Zagrebu dovolj možnosti za hrup glasbe in plesa in da ji sprehodi odkrivajo lepote, za katere le redko kdo ve v njenem kraju. V tem je bogastvo dopusta na vasi, v tem je lepota bivanja in v tem je veliko doživetje.

Brez pomisleka smo ji pritrili!

J. P.



Lepo prenovljena gostilna v Strugah je lahko ponos turistične dejavnosti

Gasilci lahko za zgled

O uspehih in dosežkih gasilcev ni treba posebej razpravljati. To velja tudi za vsa gasilska društva Gornje Savinjske doline. Pri neumornem opravljanju svojega humanega poslanstva z izredno organiziranostjo, veliko voljo, s skoraj neverjetnim številom prostovoljnih delovnih ur, z ljubeznijo do gasilske dejavnosti, ki jim je nihče ne »vsiljuje«, pa seveda z nenehno pomočjo in sodelovanjem krajanov, zares dosegajo uspehe, ki so lahko zgled vsem ostalim. Gasilska društva so na ta način zgradila nove domove, ali posodobila stare, ki služijo tudi vsem ostalim krajevnim dejavnikom, nabavila številna sodobna gasilska vozila, veliko opreme in orodja, ob vsem tem niso pozabila na strokovno usposabljanje in izobraževanje, na družbeno življenje ter predvsem na vključevanje mladih v svoje vrste. Vse to je neizmerno družbeno bogastvo, ki ga skupaj z njihovo usposobljenostjo ne moremo in ne smemo zanemariti ali spregledati.

Današnje stanje je seveda posledica zavzetega dela v preteklih letih in desetletjih, saj včasih ni bilo tako. Zato pogovor s Franjom Pukartom, ki je svoje življenje in delo posvetil gasilstvu, poklicno v nazarski lesni industriji in prostovoljno v tamkajšnjem društvu, ne bo odveč. Tudi zato ne, ker nazarski gasilci zares dosegajo lepe uspehe, kar ni nič nenavadnega, saj so Nazarje s svojo hitro rastjo in industrijo, vsekakor požarno zelo obremenjene.

Franjo Pukart se je k nazarskim gasilcem vključil leta 1947, kot član mladinske desetine, kmalu je postal deseter in član upravnega odbora. Rad se spominja teh dni, nastopov na tekmovanjih, vaj in druge dejavnosti, za vse pa priznava, da ni bilo niti približno tako dobro organizirano, kot je danes. V nazarski lesni industriji se je zaposlil leto kasneje in obenem postal član industrijske gasilske enote. »V tej desetini sem delal do leta 1950, ko so me poklicali v šolo za gasilskega častnika v Medvođe.

Ko sem se vrnil, sem postal poveljnik industrijske enote in bil to do leta 1971, ko smo zgradili tovarno ivernih plošč. Z njo se je povečala požarna ogroženost, zato so mi ponudili mesto vodje poklicnih gasilcev, kar sem bil vse do letošnje upokojitve, s čimer pa dela v nazarskem prostovoljnem društvu nisem in ne bom opustil.«

J. P.

Telesna kultura si utira pot

Na občinski telesnokulturni skupnosti so pred nedavnim obravnavali oceno stanja dejavnosti v občini. Iz vsebine povzemamo v strnjeni obliki nekatere ugotovitve: množično-rekreativna dejavnost v občini iz leta v leto narašča, povečujejo se organizirane oblike rekreacije, kar je predvsem posledica izgradnje lepih telovadnic v naši občini; obstaja pa problem v manjših krajih, ki le težko dobijo proste termine v teh objektih, veliko je bilo storjenega za ohranitev in obnovitev gorskih postojank in domov, kar povečuje zanimanje za plansko dejavnost, društva le težko prenašajo vedno višje cene za najemno telovadnico (če bodo cene preveč narasle, se bodo društva najprej odpovedala najemnin; to še posebej velja za športno-rekreativ-

Zanimiva je seveda tudi primerjava v organiziranosti in opremljenosti od začetkov do danes. »Primerjava je skoraj nemogoča. Takrat smo imeli le eno motorno brizgalno, iz vojnih časov in nekaj malega opreme. Danes imamo dve sodobni brizgalni, dve vozili, ogromno opreme in orodja po obratih, kilometer cevi, veliko hidrantov, ročnikov in ostalega. Napredek je ogromen, tudi na preventivnem področju, kar je seveda za lesno industrijo razumljivo in nujno. Dobro delo preventivne službe je vzrok, da večjih požarov nimamo. Nekaj manjših je v iveric, kar pa je zaradi tehnološkega postopka razumljivo, saj je že iskrica dovolj za ogenj, ki pa ga gasilci in delavci vedno takoj pogasijo.«

Franjo Pukart je seveda ob svoji službi poklicnega gasilca vedno deloval tudi v nazarskem prostovoljnem gasilskem društvu. In bo tudi v prihodnje. Bil je poveljnik društva, dvanajst let predsednik upravnega odbora, zdaj pa vodi nadzorni odbor. Tudi pri društvu je primerjava dokaj zanimiva. »Gasilski domovi so bili med vojno izropani. V Nazarjah ni ostalo skoraj ničesar, imeli smo le eno vozilo iz vojnega plena, ki je bilo še kako dobrodošlo in nekaj skromne opreme. Seveda smo tako pričeli nabavljati opremo in do danes dosegli ogromne uspehe. Zgradili smo sodoben dom, na katerega smo zares lahko ponosni. Zanj smo že pred leti zbrali več kot staro milijardo, njegova vrednost pa je bila zaradi zares ogromnega števila prostovoljnih delovnih ur neprimerno večja. Prostor, lepo urejen in opremljen dom seveda ne služi le gasilcem, pač pa vsem krajevnim dejavnikom. Poleg tega imamo kombinirano cisterno za vodo in peno, orodno vozilo in vozilo za prevoz ljudi, dve brizgalni, ogromno opreme in v domu tudi polnilnico za ročne gasilne aparate, z njo si prislužimo kakšen dinarček za vzdrževanje doma. Pri tem smo bili deležni kaj malo pomoči občinske gasilske zveze, zato pa toliko več s strani delovnih organizacij in krajanov, ki nam pomoči nikoli ne odrečejo, lastnega prostovoljnega dela pa niti ne moremo sešteti. Zares smo dobri, predvsem upravni odbor s predsednikom na čelu. Poleg tega pomagamo in sodelujemo pri vseh akcijah v krajevni skupnosti in se pravzaprav ne mi ne drugi ne zavedajo, koliko sploh zmoremo.«

Tozd Transport in gradnje

Osnovna dejavnost temeljne organizacije nazarskega Gozdnega gospodarstva Transport in gradnje so seveda prevoz blaga, zelo pomembna naloga te temeljne organizacije pa je tudi izgradnja gozdnih prometnic, ki so nujne za boljše izkoriščanje gozdov, zlasti v težko dostopnih hribovitih predelih. Pred leti so na Prihovi pri Nazarjah zgradili nove prostore, v katerih imajo tudi mehanične delavnice in servis za popravilo motornih žag. Seveda tu popravljajo predvsem vozila iz lastnega avtoparka, v skladu z možnostmi pa opravljajo tudi storitve za zunanje naročnike.

Trenutno je v tem tozdu zaposlenih 114 delavcev. Lani so ustvarili 800 milijonov dinarjev celotnega prihodka, letošnji cilji pa so seveda primerno višji. Kot večina drugih, se tudi ta temeljna organizacija srečuje s številnimi težavami. Že v začetku delovnega leta se srečujejo s celo vrsto neznank, ki jih zlasti povzroča visoka inflacija. Ob vseh teh in podobnih težavah so seveda močno vezani na vremenske razmere. Zlasti v letošnji zimi so bili delovni pogoji resnično težki, težji kot nekaj let nazaj. Temu primerni so seveda poslovni rezultati za prvo trimesečje.

V zadnjem obdobju zgradijo vsako leto okrog 16 kilometrov gozdnih cest, seve-

da v zelo zahtevnih pogojih. Takšne gradnje razumljivo niso poceni, saj je lani kilometer gozdne prometnice veljal preko 5 milijonov dinarjev.

Tovornih vozil imajo preko 40, letno pa povprečno prevozijo 11 milijonov kilometrov.

Prav zaradi neugodne zime in slabšega poslovanja zaradi tega so se v teh dneh dogovorili o podaljšanem delovnem času do konca junija, ob tem pa bodo delali tudi vse proste sobote. To je namreč edini način, da nadoknadijo zamujeno. Vsi delavci ta položaj svoje temeljne organizacije razumejo, saj je le na ta način zagotovljena skupna socialna varnost vseh zaposlenih. Posredno so seveda na uspešnost te temeljne organizacije vezani tudi uspehi delavcev v lesno-predelovalni industriji.

Čeravno so v preteklem letu kupili pet novih tovornjakov, je položaj zaradi velikih obremenitev na gozdnih cestah in z njimi povezanimi nenehnimi okvarami, še vedno težek.

Dejstvo, da cela Slovenija v januarju in februarju ni sprovedla niti enega naloga za uvoz, se pozna tudi v tej temeljni organizaciji. Najbolj kritično je pomanjkanje rezervnih delov za motorne žage, seveda pa položaj pri strojih, ki so vezani na uvoz rezervnih delov, ni nič boljši. Tudi dejstvo, da v prvih

dneh letošnjega leta ni bila zagotovljena dokumentacija za zunanjetrgovinsko poslovanje, smatrajo za sabotažo.

Ne razumejo, da si kdorkoli je že, dovoli tak spodrslij in zato ne odgovarja.

Kljub vsemu jim volje in delovne vneme ne manjka. Izpad iz prvih mesecev bodo s podaljšanim delovnim časom in z delom v prostih sobotah nadoknadili.

Kolektiv je so razmeroma mlad, povprečna starost je 35 let in vsi so pripravljeni delati. V preteklem letu so uspeli zaustaviti realno padanje osebnih dohodkov, kar je v teh časih prav gotovo spodbudno.

J. P.

Šmihelčani za pašne pravice

Šmihel je stara kmečka vas in kot vse kaže, so tod prebivali že od nekdaj odločni ljudje. Predvsem pa so to bili zavedni kmetje, ki so vseskozi skrbeli za napredno gospodarjenje. Veliko je dokazov za to trditev. Pa si oglejmo enega izmed njih.

V sredini 18. stoletja so kmetje imeli drugačen setveni red, kot ga poznamo danes. Bilo je treba kar vse doma pridelati, se pravi od žita vseh vrst do zelenjave. Res, takrat kuhinjska umetnost ni bila tako razvita in ljudje so uživali enostavno hrano. Vendar pa je bilo treba poskrbeti tudi za krmne žitarice, zato je ostalo le malo površin pod travniki. To pa pomeni, da je bila paša za kmete zelo pomembna in življenjsko važna.

Zemlja je bila v rokah zemljiških gospodov, tista tam na planini nad Šmihelom je bila last Žovneka. Razumljivo je, da so kmetje želeli čimveč pašnikov za svojo rabo, graščak pa je poznal vrednost planinske paše in je zato ceno navijal, pa tudi sicer je postavljaj pogoje, kot tiste, s katerimi je prepovedoval pašo volov na planini. Takratna živinoreja pa je glede proizvodnje mesa temeljila v glavnem na reji volov, ki so bili tudi delovna živala.

V takih okoliščinah je seveda šmihelske kmete omejevanje paše volov zelo prizadelo. Njihove prošnje na Žovnek niso pomagale in dolga desetletja so se borili za razširitev pašne pravice na graščinski planini. Njihovi naporu so bili poplačani šele 22. 12. 1826, ko je lastnik Žovneka Anton pl. Ruhetal dovolil pašo volov, vendar je omejil njih število na 52, pravico paše je imelo 12 kmetov iz Šmihela. Smeli pa so prepasti 485 ovac in 55 telet poleg navedenih volov. Že leta 1838 zviša Žovnek najemnino, zoper višino so se kmetje upirali, vendar pa niso uspeli.

Po revolucionarnem letu 1848 se je spreminjalo tudi v odnosih med kmetom in zemljiškim gospodstvom. Uzakonjena je bila kmečka odveza, kar je pomenilo odpravo tlake in postopen prehod las-

tništva obdelovalne zemlje na kmete, ki so jo obdelovali. Tako je razumljivo, da so kmetje iz Šmihela postavili zahtevek za lastništvo planine. Morda je krivda v preobremenitvi komisij, ki so izvajale prenos zemlje z gosposke na kmete, morda pa je tudi posredi nagajanje s strani Žovneka, da planina ni prešla v last kmetov. Listina iz leta 1858 potrjuje domnevo, da so kmetje najemniki pokrenili vse potrebno, da bi planino pridobili. Vendar pa je iz navedenega zapisnika razvidno, da je Žovnek zavrnil njihovo zahtevo in ponovno potrdil veljavnost najemne pogodbe iz leta 1826. Še celo več, iz hranjenih listin je razvidno, da se je spor vlekel še naprej, zato so kmetje leta 1865 v posebni delegaciji opravili pritožbo pri Deželnem namestništvu v Gradcu. Torej očitno njihove pritožbe na celjsko komisijo za zemljiško odvezo niso rodile sadov, pa so se podali s svojo tožbo naravnost v Gradec na deželno oblast. Ta je res 27. maja 1865 dosegla ogled celjske komisije na planini v navzočnosti vseh prizadetih kmetov in lastnika Žovneka Gustava Göttmanna von Göttesburg. Tako je končno bila 26. 10. 1866 izdana v Gradcu odločba o prenosu lastništva planine v izmeri 543 oralov in 1286 sežnjev na kmete: Jože Volte, p. d. Žlebnik, Andrej Konečnik, p. d. Konečnik, Blaž Leskovšek, p. d. Plešnik, Mihael Renaločnik, p. d. Renaločnik, Luka Goltnik, p. d. Potočnik, Jože Goličnik, p. d. Hriberšek, Peter Kotner, p. d. Podstenšek, Štefan Škriner, p. d. Jezerčnik, Peter Kotner, p. d. Podforštnik, Franc Šumečnik, p. d. Gotnik, Anton Hriberšek, p. d. Goutnik, Franc Verbuč, p. d. Verbuč, Jože Leskovšek, p. d. Gramdnik.

Seveda je šlo za skupno last vseh kmetov, s tem da sta dve manjši kmetiji (Podstenšek in Jezerčnik) imeli skupaj en delež. Ostali kmetje pa vsak po enega. Nerazdelno so morali plačati Žovneku odškodnino v višini 3.500 Goldinarjev. Vpis v zemljiško knjigo se je opravil že 24. 8. 1866. Tako se je spor za planino, ki se je vlekel tako

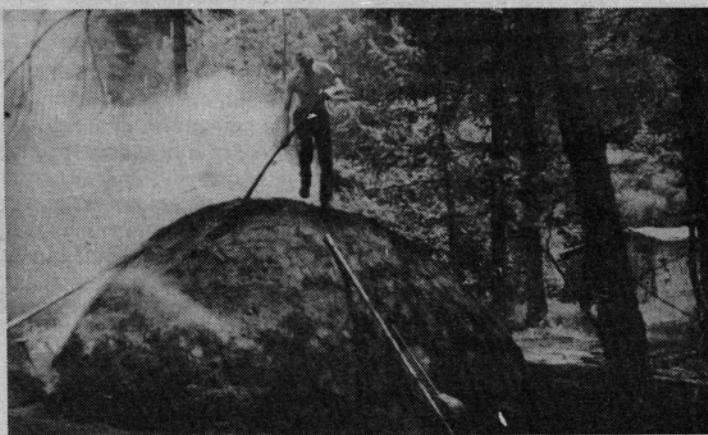
ali drugače vse od konca 18. stoletja končal.

Pri branju listin, ki ta predmet obravnavajo, je dokaj zanimivo, kako različno so pisali tedaj imena naših ljudi. Šele v sredi 19. stoletja je to bilo bolje, saj so uradniki večji del znali tudi slovensko. No, samo ime Kotner je pisano v šestih različicah, od Kottner do Kotnick. Dalje Gotnik bo verjetno Goltnik, saj je v isti listini zapisao že enkrat Goutnik. Dalje razberemo ime Renaločnik, verjetno gre za Nraločnik. Dobro je, da so povsod pripisovali tudi domača imena, tako je vsaj mogoče ugotavljati napake v pisanju družinskih imen.

Boj Šmihelčanov za planino je zanimiv tudi zaradi tega, ker je edinstven dokaz odločnosti ljudi pod Goltmi. Če bi pri Podforštniku listine ne ohranili in če jih ne bi Lovro Goličnik prinesel v prevod, bi na to s časom pozabili. Tako je zelo pomembno, če stare listine skrbno hranimo in poskrbimo, da poznamo njihovo vsebino. Raziskovalci imajo potem lažje delo, ko iščejo viře za ugotavljanje raznih dogodkov in pojavov.

Pa še tale drobna zanimivost. V takratnih nemških listinah so Golčko planino, o kateri je govor v tem sestavku, imenovali Goldalm, Gold Alpe ali Golding Alpe. Koren besede je gotovo v pomenu zlato, ali po naše Zlata planina. Ko sem iskal izvor tega imena, so mi dejali, da je nekoč v Šmihelu krožilo ustno izročilo o tem, da so neke pod planino kopali zlato. Morda je v zvezi s tem tudi tako nemško ime?

A. Videčnik



Maks Podkrižnik je na Ljubnem kar za svojo hišo naredil kopo in skuhal oglje za svoje potrebe

Za urejenost naših naselij

(Nadaljevanje in konec)

e) Objekt na mestu samem je najboljša rešitev, vendar le v povezavi s točko d) in pa kolikor je objekt tako tehnično kakor informacijsko obdelan. Na mestu samem je tudi osebno vodstvo domačina zelo pomembno, kajti njegov odnos do realizacije je lahko povsem drugačen kakor odnos strokovnjaka ali obiskovalca: lahko pa dopolnjuje sliko o uporabi, položaju in vlogi objekta v širšem pomenu.

Skoraj vsi našeti elementi v občini Mozirje že obstajajo: najpomembnejše so realizacije v naravi. Doseči je treba, da se jih ne bomo sramovali, pač pa jih bomo znali ohraniti, jih bomo znali uporabljati, jih bomo pokazali in bomo nanje ponosni.

Kako bomo to dosegli, je stvar politike občinskih mož. Nekaj realizacij dokazuje posluh za to, vendar bo treba dalje, uveljaviti bo treba vsa načela, o katerih sem govoril.

Seznami vrednih arhitekturnih in etnoloških elementov obstajajo, treba jih je le ovrednotiti s stališča ohranjenosti, dosegljivosti in delovanja. Ne le strokovna kulturno-ozgodovinska informacija: vsak, tudi najmanjši turistični prospekt mora govoriti o vrednotah krajine, o ljudeh in o njihovem delu. Arhitektura pri tem ni na zadnjem mestu.

Najbolj življenjska informacija s tega področja je nedvomno redno in občasno časopisje: to lahko seže globlje v zavest kot si predstavljamo. Mladi ljudje ne poznajo več starih orodij: ne znajo z njimi delati, ne poznajo njih ime. Toda: obstajajo ljudje, ki to znajo, vedo in hočejo pokazati. Treba jim je dati le možnost.



Na lučki turistični prireditvi je veliko zanimanje pritegnil šolski orkester

Dežurna služba elektro Celja, nadzorništvo Nazarje

Od 1. 9. — 7. 9. Marolt Marko, Mozirje, tel. 831-877
Od 8. 9. — 14. 9. Tratnik Franc, Pusto polje, tel. 831-263
Od 15. 9. — 21. 9. Lever Peter, Paška vas, tel. 884-150
Od 22. 9. — 28. 9. Jeraj Franc, Prihova, tel. 831-910
Od 29. 9. — 5. 10. Nadvežnik Srečo, Nizka, tel. 831-706
V slučaju kakšne spremembe pokličite elektro Celje, tel. 25-841, kjer dobite potrebne informacije.

Kino dom Mozirje v septembru

2. KDO JE HERRIET
Angleški erotični film, 100'
4. MLADI ZALJUBLJENI
DOKTORJI
Ameriški film, komedija
6. 7. BEŽI ANGEL, BEŽI
Ameriški pustolovski film, 100'
9. ZGODNJI SNEG V MÜNCHENU
Domači film, socialna drama

11. PROFESORICA FRANCOŠČINE
Ameriški film, erotična komedija, 97'

13. 14. GVERILCI
Hong-kongški karate film, 100'
16. BREAKDANCE
Ameriški glasbeni film
18. MODEL
Ameriški film, politično-erotična drama

20. 21. DAN KRVAVEGA VALENTINA
Kanadski kriminalistični film, 91'

23. UBIJALEC BREZ OBRAZA
Ameriški kriminalistični film, 100'

25. PRVI PONEDELJEK V OKTOBRU

Ameriški film, komedija
27. 28. TOPLI BRATCI
Francoski film, komedija, 115'
30. SALON ZA MASAŽO
Nemški erotični film, 85'

Kino Gornji grad v septembru

3. 9. Agent št. 1 — Ljubi in ubija
6. 7. — 9. Vražja ost
10. — 9. Cena nevarnosti
13. 14. — 9. Podmukli odjek
17. — 9. Strasti
21. 21. — 9. Angel maščevanja
24. — 9. Planet prokletih
27. 28. — 9. Sostanovke

Kino Nazarje v septembru

3. NIZKI UDARCI, kanadski — kriminalna komedija
6. — 7. KAČJE PLEME, ameriški film — akcijski spektakel
10. NOČNI JASTREBI, ameriški film — kriminalistični
13. — 14. BREAKDANCE, ameriški film — glasbeni
17. CARMEN, španski — ljubezniški film
20. — 21. POBEG V ZMAGO, ameriški film — vojni
24. VROČA CICILIJA, francoski film — erotski
27. — 28. ŠPIJON IZ ULICE BOND, angleški — spektakel

Novitete v občinski matični knjižnici Mozirje

I. LEPOSLOVJE: Švajncar, J.: Življenje sv. Jurija, Sivec, I.: Beg pred senco, Thorwald: Usodni objekti, Danella, U.: Divja plima I., 2. Wallace, E.: Dvojnica, Archer: Izgubljena hči, Hugo, V.: Izbrane pesmi

II. STROKOVNA LITERATURA: Teubner: Velika knjiga o peki, Gradišnik: Naš jezik, Rajhman, J.: Trubarjev svet, Trubarjevo berilo, Javoršek: Primož Trubar, Aktivni odmor med delom, Trstenjak: Človek in njegova pisava, Grmič, V.: V duhu dialoga, Hauck: Kako ljubiti in biti ljubljene, Hauck: Kako se postaviti zase

Planincem!

Arhiv kulturne skupnosti Mozirje pripravlja v počastitev občinskega praznika in praznika planincev razstavo Planinstvo v Gornji Savinjski dolini.

Bralcem je znano, da bo letošnja proslava 90-letnice prve Mozirske koče. Teden kasneje pa bo na Golteh Dan slovenskih planincev. Tako pričakujemo, da bo Mozirje, seveda pa cela dolina na te slavnostne dni zelo obiskana. Poleg svečanosti, ki bodo obeležile slavo planincev bo torej tudi razstava v Galeriji Mozirje.

Arhiv kulturne skupnosti zato naproša občane, da priпомorejo s svojimi predmeti, fotografijami in listinami k vsebinsko kakovostnejši razstavi. Zato naj vsi, ki imajo doma kakšne fotografije, planinske značke iz časa med obema vojnama, časopise te vsebine, legitimacije, listine in podobno, posodijo prireditelju razstave, kar pač imajo v zvezi z dejavnostjo planinske organizacije in planinstva na sploh. Posojeno bomo takoj po razstavi vrnili! Če pa prepuščate karkoli od navedenega arhivu, bo vaše ime navedeno kot darovalec in gradivo bo varno shranjeno. Prosimo torej vse, ki bi karkoli primerne imeli, da to sporočijo uredništvu ali Planinskemu društvu v kraju, kjer prebivajo. Že dopisnica zadostuje in prišli bomo na dom, da prevzamemo gradivo.

Pregovori iz naše doline iz leta 1846

Po splošnem mnenju je bila Štajerska, kamor so spadali do konca 1. svetovne vojne naši kraji, v prvi polovici 19. stoletja zaostala dežela. Zato je oblast želela spoznati oblike in razmere življenja, da bi ga lahko izboljšala in dvignila njegovo raven. Nadvojvoda Janez Avstrijski (1782-1859) je zato za volilno okrožje Štajersko naredil načrt za vsestranski krajevni, statistični, gospodarski in etnološki popis dežele. Odgovori, ki so bili na ta način zbrani in ki ležijo danes v štajerskem deželnem arhivu v Gradcu, so znani kot Göthova zbirka (ali tudi topografija) Tako so imenovani po Georgu Göthu, prizadevnem nadvojvodovem tajniku, ki je za tisk pripravil in objavil le del tega gradiva. Gradivo, ki se nanaša na slovenski del Štajerske, doživlja delne objave (npr. v Baševih Savinjskih splavarjih), popolno objavo pa pripravlja Niko Kuret pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti.

Slovenske pregovore iz tega gradiva je leta 1952 v Slovenskem etnografu objavil Leopold Kretzenbacher. Za nas bodo seveda še posebej zanimivi tisti, ki so v zvezi z

Zgornjo Savinjsko dolino. Poslani so bili v začetku leta 1846 iz Nazarij pri Mozirju (Kretzenbacher ima narobe: pri Braslovčah) in so priložili obsežnim in že prej poslanim pošiljkam patra Inocenca Millerja, nazarskega gvardijana in lokalnega kaplana, ki je umrl 4. avgusta 1847.

Na vprašanje o posebnih ljudskih izrazih je poročevalec za Nazarje navedel (brez pojasnil) besede zavod (najbrž v pomenu (na novo zasajen) gozd), koj (v pomenu vendar(le) ali menda vendar), kej ne in kej de (ki jih danes v govorih naših krajev ni, zato jih ne pojasnjam — dvomim namreč, da bi pred 140 leti bila v rabi).

Nato pa sledijo tile štirje pregovori:

Ktir flosarski birt (gospodar) se zlo redi, tega domačija rada jetko dobi. Splavarškemu gospodarju, ki preveč gleda nase, bo domačija kmalu propadla. Mogoče je tudi tako: Kdor preko mere seka svoj gozd, lahko obuboža in propade.

Akoravno flos je trd in grob, pijan flosar ga vender požre. Pivska strast savinjskih splavarjev je bila (predvsem na

koncu njihove delovne vožnje) tolikšna, da so bili sposobni pogratiti po grlu tudi splav, ki je trd in — v primerjavi z grlom — velik. Najbrž moramo v tem primeru razumeti besedo flosar v pomenu 'splavarski gospodar'. (Nesavinjanci besedo grob v tem pregovoru razumejo narobe, saj danes v knjižnem jeziku pomeni 'neobdelan' v našem narečju pa 'velik'. Napako ima tudi Kretzenbacher).

Star muzikant, star jager in star žagmajster so tri berači. Ti trije nestalni poklici — po Kretzenbacherjevemu mnenju — le redko mislijo na starost, zato največkrat končajo kot berači. Godci, lovci in žagarji so bile tri skupine prebivalstva, ki so bile najbrž še posebej pod udarom alkohola.

Kdor želi hvalen biti, ta naj omrje, kdor hoče tadlan biti, ta naj se pa žen. Pregovor je zelo razširjen tudi pri drugih narodih, tako npr. je znan danski: Nihče ni slab, preden se ne poroči, nihče ni dober, preden ne umrje. Slovenska varianta, ki je zapisana v Bojčevi zbirki, pa se glasi: Kdor hoče hvaljen biti, mora umreti; kdor hoče opravljan biti, se mora oženiti. Pregovor iz Nazarij ima ta-

dlan, kar pomeni 'grajan'.

Videti je, da zapisovalec ni bil Savinjec oziroma Zgornjesavinčan, saj sicer ne bi zapisal oblik berač, želi in naj se žen (namesto ženi), za katere je malo verjetno, da bi se pred letom 1846 v Nazarij in okolici res govorile. Iz teh štirih besed in besednih zvez in štirih pregovorov pa spoznamo Zgornjo Savinjsko dolino po besedah zavod, koj, flos (in izpeljanke iz nje), birt, grob, žagmajster, trije (v pomenu 'trije' — v narečju danes pravzaprav tarji, kar je v primerjavi z obliko, ki je naslonjena na knjižno, redko in starinsko) in tadlan. Sploh pa ne moremo dvomiti o poreklu pregovorov, če pogledamo vsebino: dva pregovora govorita o splavarjih in splavarstvu, tretji o žagarju, ob tem pa — prav tako kot četrti — prinaša splošno življenjsko izkušnjo.

Se o zapisu: Pregovori so napisani v bohoričici, za to objavo pa sem jih prepisal v gajico. Zato je prepis — na to posebej opozarjam — vključno z zapisom narečnih besed le približen. Najpomembnejši je duh pregovorov — ta je ostal nedotaknjen.

Peter Weiss

Savinjske NOVICE

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno - Izdaja SZDL občine Mozirje - Urejuje uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik - Fotografska priprava Ciril Sem - Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 831-609 - Ziro račun pri SDK ekspozitura Mozirje, številka:

52810-637-55424 - Savinjske novice, glasilo SO Mozirje - Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu - Stavek, filmi in prelom DIC, toz Grafika Novo mesto - Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani - Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.